

407117221

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่
ตำบลนาโพธิ์ อําเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

สมบูรณ์ พันธุ์ออน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
วันรับ.....
วันลงทะเบียน..... 8 ธ.ค. 2558
เลขทะเบียน..... 241052
เลขเรียกหนังสือ 2 362.63 169

2558

ด.2

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายสมบูรณ์ พันธูอน แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 (รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาศ)	ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)
 (ดร.ทองศักดิ์ จีระสมบัติ)	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
 (รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติฉิมพร)	กรรมการ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย)	กรรมการ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ)	กรรมการ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

 (รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาศ) คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนธิ ตีเมืองชัย) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย วันที่.....เดือน..... 23 มี.ย. 2558 พ.ศ.....
--	---

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

ผู้วิจัย สมบูรณ์ พันธูอน

ปริญญา รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

กรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความต้องการและเปรียบเทียบความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกันและศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 251 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 30 ข้อ มีระดับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t -test (Independent Samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการแก้ไขปัญหาค่าความยากจน และด้วยโอกาส ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย และ ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ ด้านการศึกษา

2. การเปรียบเทียบความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ตำบล นาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนครมีดังต่อไปนี้ ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ ผู้สูงอายุประจำปี ควรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุโดยการจัดตั้งเป็นศูนย์ การเรียนรู้ในชุมชน ควรจัด โครงการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุให้เหมาะสมในการดำรงชีวิตเป็นประจำ ทุกปี ควรจัดงบประมาณในการการจ้ดอบรม หรือฝึกอาชีพที่หลากหลายแก่ผู้สูงอายุ และควรเพิ่ม เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มากขึ้นกว่าเดิม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : The Research on Social Welfare Needs of Elderly in Napho Sub-District Area
Kusuman District Sakon Nakorn Province

AUTHOR : Somboon Phanthu-on **DEGREE :** M.P.A. (Public Administration)

ADVISORS : Assoc. Prof. Dr.Saovalak kosolkittiamporn Chairman
Asst. Prof. Dr. Watcharin Sutthisai Committee
Asst. Prof. Dr. Witaya Charoensiri Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

This research aimed to study and compare the social welfare needs of elderly in Napho Sub-District area Kusuman District Sakon Nakorn province classified by their gender and village, including the useful suggestion about the social welfare needs. The samples were the elderly living at the Napho Sub-District area Kusuman District Sakon Nakorn consist of 251 persons. The instrument was the five rating scale questionnaire with 0.92 of reliability. Statistics were frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t – test (Independent Samples) and F – test (One way ANOVA)

The Research results were found as follows;

1. The social welfare needs of elderly in Napho Sub-District area Kusuman District Sakon Nakorn province as overall were at high level consider each aspect found there were at high level for four and moderate for two, sorting arithmetic Mean from highest to lowest; The solving of poverty and disadvantaged, the healthy, the resident, the livelihoods and occupations, the safely of live and property and the education respectively.
2. The social welfare needs of elderly at Napho Sub-District area Kusuman District Area Sakon Nakorn province classified by their gender and village was indifferent by statistical Significant at .05 level
3. The useful suggestions about the social welfare needs. found that : provide the annual activities, to promote the local wisdom for elderly by establish the learning center,

to provide the project of repair for elderly annually, provide the budget for the occupation training. And increasing the compensation for elderly .

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ด้วยความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ สุทธิชัย และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนเสร็จสมบูรณ์ตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.ทรงศักดิ์ จิระสมบัติ ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและคำปรึกษา รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัยในครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นายชุมพล คำตลบ รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาตงวัฒนา อำเภอโพธาราม จังหวัดสมุทรสาคร นางปราณี พลสีลา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร นายประจวบ ดีพรหม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงตัว อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไข และ ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อให้ความถูกต้อง และครอบคลุมทางด้านเนื้อหา ภาษา และการวัดประเมินผล

ขอขอบพระคุณ นายบุญคำ เถาว์อ้วน นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ที่อนุมติงบประมาณในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามในพื้นที่

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อนิพนธ์ พันธูออน คุณแม่ประยูร พันธูออน บิดามารดา ผู้ซึ่งให้กำเนิด และให้การศึกษา เลี้ยงดู อบรมสั่งสอนให้ประพฤติปฏิบัติแต่คุณงามความดี และขอขอบคุณ นางธนาตะวัน พันธูออน ภรรยา เด็กหญิงจิรัชญา พันธูออน บุตรสาว ที่เป็นกำลังใจสำคัญ และให้การสนับสนุนด้วยดีตลอดมา จนทำให้การวิจัยประสบความสำเร็จ คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบบูชาพระคุณของบิดามารดา และบูรพาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่าน

สมบูรณ์ พันธูออน

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
ABSTRACT.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
สารบัญตารางภาคผนวก.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	10
ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม.....	25
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60

หัวข้อเรื่อง	หน้า
การสร้างเครื่องมือ	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	63
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	86
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	86
สมมติฐานการวิจัย.....	86
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	86
ลักษณะของเครื่องมือ.....	87
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
สรุปผลการวิจัย.....	88
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	99
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ	105
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	107
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	110
ประวัติผู้วิจัย	116

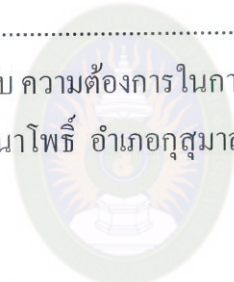
สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรของตำบลนาโพธิ์..... 50
2	สัดส่วนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบล นาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร..... 59
3	จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 65
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้าน..... 67
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพอนามัย..... 68
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านการศึกษา..... 69
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านที่อยู่อาศัย..... 70
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านการฝึก/การประกอบอาชีพ..... 71
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน..... 72
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส..... 73

ตารางที่

หน้า

11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกรายด้าน.....	74
12	ผลการเปรียบเทียบ ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนครที่มีเพศแตกต่างกัน.....	75
13	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกรายด้าน.....	76
14	ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน.....	83
15	จำนวนข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับ ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร.....	84

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	56
---	----------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นทั้งในเชิงปริมาณ และสัดส่วนต่อประชากรทั้งหมด ในขณะที่ประชากรวัยเด็กลดจำนวนลงอย่างต่อเนื่อง องค์การสหประชาชาติ (United Nations) รายงานว่าในปี ค.ศ. 2002 ประชากรผู้สูงอายุทั่วโลกมีประมาณ 629 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด และคาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. 2050 ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็น 1,963 ล้านคน คิดเป็น 22% ของประชากรทั้งหมด ซึ่งจะถือว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกระลอก ที่จะมีสัดส่วนและจำนวนผู้สูงอายุมากกว่าประชากรวัยเด็ก (0-14 ปี) เมื่อเทียบสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งหมดก็จะเห็นว่าในปี ค.ศ. 2002 ประชากรทุกๆ 10 คน จะมีผู้สูงอายุ 1 คน (10:1) และจะเป็น 5:1 ในปี ค.ศ. 2050

องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้นิยามว่า ประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นสัดส่วนเกิน 10% หรืออายุ 65 ปีขึ้นไป เกิน 7% ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 20% และอายุ 65 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 14% จากรายงานการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย ค.ศ. 2007 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทยมีถึงประมาณ 7 ล้านคนเศษ คิดเป็นประมาณร้อยละ 11 ของประชากรทั้งประเทศที่มีอยู่ประมาณ 65.6 ล้านคน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว บ่งชี้ให้เห็นได้ชัดว่าสังคมไทยเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้ว แม้ว่าสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทยยังไม่มากเท่าประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่การเปลี่ยนเป็นสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นในระยะเวลาที่สั้นกว่ามาก กล่าวคือการเพิ่มขึ้นของประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป จากร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 14 ใช้เวลาเพียงประมาณ 22 ปี ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศในยุโรป ใช้เวลาเกินกว่าครึ่งศตวรรษหรือศตวรรษในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และคาดกันว่าภายในปี ค.ศ. 2030 จำนวนประชากรผู้สูงอายุของไทยจะเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว จากจำนวนประชากรผู้สูงอายุในปัจจุบัน คือ เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 17.7 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนประชากรสูงอายุประมาณ 1 ใน 4 ของประชากรทั้งหมด และในช่วงเวลาเดียวกันนั้น คาดว่า

จำนวนประชากรผู้สูงอายุจะเริ่มมีมากกว่าจำนวนประชากรวัยเด็ก (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2553 : 2)

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจกันเป็นอย่างมากทั้งในระดับชาติและในระดับโลก เนื่องจากส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางในระดับมหภาค ได้แก่ ผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) รายได้ต่อหัวของประชากร การออมและการลงทุน งบประมาณของรัฐบาล การจ้างงานและผลิตภาพของแรงงาน และระดับคุณภาพ ได้แก่ ผลต่อตลาดผลิตภัณฑ์และบริการด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการเงินและด้านสุขภาพ การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องทำความเข้าใจและร่วมกันตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. 2553 : 3)

การเพิ่มของจำนวนประชากรผู้สูงอายุแต่ละปีนั้นย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ และมีมาตรการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีคุณภาพตลอดอายุขัย ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาอันอาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ เป็นต้นว่า ปัญหาผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบุตรหลาน ปัญหาสุขภาพอนามัย ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต เนื่องจากการดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจเป็นอันมาก ทำให้บุคคลต้องมุ่งเน้นและแข่งขันในการดำรงชีวิตภายใต้ระบบทุนนิยม ระบบเงินตรา เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือวัตถุนิยมมากกว่าระบบคุณธรรมซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมได้อย่างมาก ส่งผลให้ผู้สูงอายุรู้สึกที่ตนเองไร้ค่าอยู่คนเดียว ขาดผู้สนใจ ประกอบกับพัฒนาการด้านสรีระของผู้สูงอายุได้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่เสื่อมถอยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อารมณ์และสังคม ซึ่งได้ก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้นส่งผลกระทบต่อจิตใจและอารมณ์ของผู้สูงอายุ ดังนั้นผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่ (สุทิน อ่อนอุบล. 2541 : 2)

ปัญหาผู้สูงอายุในประเทศไทยนั้น นับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว และการเกิดระบบสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้บทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุลดลง มีการย้ายถิ่นจากคนวัยหนุ่มสาวในเขตชนบทเข้าสู่เมือง ทำให้ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งและส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตใจ ถึงอย่างไรก็ตามผู้สูงอายุในเขตเมืองและผู้สูงอายุในเขตชนบทก็มีสภาพไม่แตกต่างกัน เพราะว่าผู้สูงอายุเหล่านั้นจะถูกทอดทิ้งให้อยู่บ้านตามลำพัง เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จากข้อมูลการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2554 แสดงให้เห็นแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่องของการอาศัยในบ้านเดียวกับบุตร แต่มีแนวโน้มที่จะอยู่ตามลำพัง หรืออยู่ลำพังกับคู่สมรสเท่านั้นเพิ่มมากขึ้น การลดลงของการอยู่กับบุตรส่วนหนึ่งน่าจะมาจากผู้สูงอายุในรุ่นหลัง ๆ มีบุตรน้อยลงกว่าในอดีต

ทั้งยังปรากฏว่าผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นกว่าในอดีต เมื่อแยกพิจารณาตามเขตที่อยู่อาศัย แนวโน้มก็เป็นเช่นเดียวกับภาพรวมของประเทศแต่ผู้สูงอายุที่อยู่ในชนบทมีส่วนของผู้ที่อยู่กับบุตรน้อยกว่าในเขตเมือง รวมทั้งมีแนวโน้มอยู่ตามลำพังกับคู่สมรสสูงกว่าในเขตเมือง ทั้งนี้เนื่องจากบุตรของผู้สูงอายุในชนบทน่าจะมีการย้ายถิ่นออกจากภูมิลำเนาสูงกว่าบุตรในเขตเมือง นอกจากนี้ยังพบว่า แนวโน้มอัตราการทำงานเชิงเศรษฐกิจของประชากรสูงอายุนะหว่างปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2553 นั้นเกือบไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ กว่า 1 ใน 3 ของประชากรสูงอายุไทยยังทำงานเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับผู้สูงอายุในประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมีความแตกต่างในระดับการทำงานเชิงเศรษฐกิจระหว่างเพศและที่อยู่อาศัย กล่าวคือผู้สูงอายุชายมีอัตราการทำงานเชิงเศรษฐกิจสูงกว่าผู้สูงอายุหญิงกว่าเท่าตัวมาตลอด และผู้สูงอายุในเขตชนบทมีร้อยละที่ทำงานสูงกว่าผู้สูงอายุในเขตเมือง ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากอาชีพที่ผู้สูงอายุในชนบทส่วนใหญ่มักเป็นอาชีพในภาคนอกระบบ เช่น เกษตรกรรมหรืออาชีพส่วนตัว ซึ่งไม่มีการเกษียณอายุการทำงาน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. 2554 : 16-18)

การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยนั้น โดยส่วนใหญ่ยังคงเป็นบทบาทหน้าที่ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐ นับตั้งแต่พระราชบัญญัติสูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้มีผลบังคับใช้ จะพบว่า มีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจำนวนไม่น้อย ที่ได้เข้าร่วมดำเนินการและร่วมมีบทบาทอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัว ชุมชน และสังคม ได้อย่างมีความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งในเรื่องของการดูแลทางด้านสุขภาพอนามัยที่จัดเป็นความจำเป็นในลำดับต้น ๆ ของผู้สูงอายุ การจัดบริการให้ความคุ้มครองดูแล ช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการสังคมรูปแบบต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุที่ครอบคลุมในเรื่องของการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ และค่าใช้จ่าย ที่พักอาศัย การมีส่วนร่วม ตลอดจนได้รับความคุ้มครองดูแลทางด้านกระบวนการยุติธรรม (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. 2552 : 68)

การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยนั้น ยังมีระบบและรูปแบบในการจัดบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมีขอบเขตจำกัดซึ่งยังไม่ดีพอ กล่าวคือ จะมีเฉพาะผู้เป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่จะได้รับความคุ้มครองภายใต้ระบบสวัสดิการทางสังคมหรือระบบเบี้ยบำนาญอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีผู้สูงอายุอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่เคยทำงานในหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ เลย ที่จะให้ความคุ้มครองเมื่อยามจำเป็น โดยเฉพาะผู้ที่มีอาชีพเกษตรกรรม หรือกลุ่มที่ทำงานเป็นกรรมกรหรือลูกจ้างรายวัน ซึ่งบุคคลเหล่านี้เมื่อถึงวัยเกษียณอายุหรือเลิกทำงาน เนื่องจากสภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย จำเป็นต้องดูแลตนเองด้วยทุนทรัพย์ที่สะสมไว้เพียงเล็กน้อย และบางครั้งที่บุคคลเหล่านี้ที่ไม่มีบุตรหลานคอยให้การดูแลเมื่อเข้าสู่วัยชรา และ

ยิ่งไปกว่านั้น โครงการให้บริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุก็ยังมีอยู่แบบจำกัดและไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง และในการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันนั้น ได้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น คือ การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุนั้น ได้เกิดประโยชน์กับผู้สูงอายุเพียงบางกลุ่มเท่านั้น โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในสังคมเมืองเป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้มีการกระจายไปสู่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ซึ่งเป็นผู้สูงอายุส่วนใหญ่ของประเทศ และที่สำคัญ คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทนั้น ยังขาดความรู้เกี่ยวกับบริการด้านสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้ นอกจากนี้ยังขาดปัญหาในด้านงบประมาณที่จะมาดำเนินการ เพราะว่าการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในระดับประเทศนั้น ปัญหาผู้สูงอายุยังมิได้จัดเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากรัฐบาลรัฐบาลนั้น ได้มุ่งเน้นหรือเห็นความสำคัญในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจมากกว่า ทำให้งบประมาณที่จะมาสนับสนุนงานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุน้อย และปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาการขาดแคลนข้อมูลการศึกษาและวิจัยในเชิงการระบาดวิทยาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ข้อมูลประชากรผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จและถูกทอดทิ้งจากสังคม โดยเฉพาะในเขตชนบท ทำให้มีปัญหาในการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุ เพราะข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นข้อมูลที่ได้จากประชากรผู้สูงอายุเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งยังไม่สามารถเป็นตัวแทนของภาพรวมได้ ทำให้ไม่ได้รับทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการในบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบท (สุทิน อ่อนอุบล 2541 : 4-5) ผลที่เกิดขึ้นตามมานั้นก็คือผู้สูงอายุในชนบทไม่ได้รับบริการสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมและตอบสนองความต้องการที่แท้จริง และที่สำคัญก็คือขาดการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในชนบท ซึ่งเป็นผู้สูงอายุส่วนใหญ่ของประเทศ

สถานการณ์ประชากรสูงอายุจังหวัดสกลนคร ปี พ.ศ. 2554 จากข้อมูลการให้บริการผู้ป่วยนอกและการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคในรูปแบบ 21 แห่งของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า มีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 241,970 คน จากประชากรทุกช่วงอายุจำนวน 1,960,375 คน คิดเป็นร้อยละ 12.34 ซึ่งถือได้ว่าจังหวัดสกลนครนั้น ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) แล้วตามเกณฑ์ขององค์การสหประชาชาติได้ให้นิยามไว้ข้างต้น และมีลำดับความรุนแรงที่ 52 ของประเทศ และอำเภอกุสุมาลย์ ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสกลนครนั้น มีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 5,903 คน จากประชากรทุกช่วงอายุ 61,107 คน คิดเป็นร้อยละ 9.66 มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปน้อยที่สุดในจังหวัดสกลนคร และเป็นอำเภอเดียวที่ยังไม่ถือว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุ และอำเภอที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากที่สุด ได้แก่ อำเภอภูพาน มีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 13,114 คน คิดเป็นร้อยละ 15.36 อำเภอโคกศรีสุพรรณ มีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 9,465 คน คิดเป็นร้อยละ 14.71 และอำเภอวาริชภูมิ มีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

จำนวน 10,599 คน คิดเป็นร้อยละ 14.04 ตามลำดับ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2556 : 5)

องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอกุสุมาลย์ ห่างจากอำเภอกุสุมาลย์ ประมาณ 4 กิโลเมตรมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 90.87 ตารางกิโลเมตร มีหมู่บ้านอยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 12 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งหมดจำนวน 8,000 คน มีผู้สูงอายุจำนวน 674 คน (สำนักทะเบียนอำเภอกุสุมาลย์ ณ เดือนตุลาคม 2556) คิดเป็นร้อยละ 11.87 จากคำดังกล่าวแสดงว่าตำบลนาโพธิ์นั้น ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) แล้ว และสภาพข้อเท็จจริงในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่แตกต่างจากผู้สูงอายุในพื้นที่ต่างๆของประเทศไทย กล่าวคือ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่กับบุตร หลาน ซึ่งเป็นครอบครัวขยาย แต่ลักษณะครอบครัวดังกล่าวมีแนวโน้มว่าจะมีขนาดเล็กกลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุต้องใช้ชีวิตโดยลำพังมากขึ้น ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย โดยมีสาเหตุมาจากการอพยพย้ายถิ่นของแรงงานชนบทไปสู่ที่อื่น และยังมีผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งที่ไม่มียาติดตัวที่ป่วยเป็นโรค หรือไม่มีสมาชิกในครอบครัวที่จะให้ความเกื้อหนุน ดูแล หรืออุทิศตนให้ อีกทั้งผู้สูงอายุโดยในพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ ยังมีการทำงานเนื่องจากอาชีพส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ซึ่งไม่มีการเกษียณอายุการทำงาน

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง โครงสร้างของประชากรผู้สูงอายุตามที่กล่าวมาข้างต้น รัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงแนวทางในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ด้อยโอกาส มาเป็นกลุ่มผู้สูงอายุทุกคน ซึ่งการให้บริการดังกล่าวนี้ยังไม่ครอบคลุม ไม่ทั่วถึง ในการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้ เนื่องจากว่าผู้สูงอายุแต่ละคนแต่ละพื้นที่นั้นมีปัญหาแตกต่างกัน ย่อมทำให้มีความต้องการในการรับสวัสดิการทางสังคมแตกต่างกัน ประกอบกับ ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน ซึ่งรับผิดชอบงานด้านพัฒนาชุมชนงานสวัสดิการสังคม และสังคมสงเคราะห์ ประจำองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการในการรับสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ เพื่อจะได้ทราบว่าความต้องการของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมในด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการฝึกอาชีพ/การประกอบอาชีพ ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านนันทนาการ และด้านการบริการทางสังคม ว่าอยู่ในระดับใด และมีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อวางแผนในการพัฒนางานสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

สมมุติฐานการวิจัย

1. ความต้องการในการได้รับสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับมาก
2. ความต้องการในการได้รับสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย แตกต่างกันมีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคม แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นในการศึกษา ประกอบด้วย

- 1.1 ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร
- 1.2 แนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้มีพื้นที่ในการศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 12 หมู่บ้าน ได้แก่

- 2.1 บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 1
- 2.2 บ้านโคกม่วง หมู่ที่ 2
- 2.3 บ้านบอน หมู่ที่ 3

- 2.4 บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 4
- 2.5 บ้านม่วง หมู่ที่ 5
- 2.6 บ้านข่าไก่อ หมู่ที่ 6
- 2.7 บ้านนาโพธิ์น้อย หมู่ที่ 7
- 2.8 บ้านเมืองเก่า หมู่ที่ 8
- 2.9 บ้านหนองผือน้อย หมู่ที่ 9
- 2.10 บ้านม่วง หมู่ที่ 10
- 2.11 บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 11
- 2.12 บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 12

3. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากร คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิงซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 674 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิงซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยหากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane.1973:727) การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 251 คน

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล กรกฎาคม 2557 – เมษายน 2558

5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

5.1.1 เพศ

5.1.2 หมู่บ้านที่อยู่อาศัย

5.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมขอบเขตของการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ปฎิญญาผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2542 แผนผู้สูงอายุฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ว่าด้วยมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2550 และมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น และนำมาปรับเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ และในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย

- 5.2.1 ด้านสุขภาพอนามัย
- 5.2.2 ด้านการศึกษา
- 5.2.3 ด้านที่อยู่อาศัย
- 5.2.4 ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ
- 5.2.5 ด้านด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 5.2.6 ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

นิยามศัพท์เฉพาะ

คำจำกัดความของการศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร มีดังนี้

1. **ผู้สูงอายุ** หมายถึง คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง และได้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

2. **ความต้องการสวัสดิการสังคม** หมายถึง ความประสงค์ของผู้สูงอายุที่ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ดำเนินการให้มีการจัดบริการทางสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพื้นฐานของผู้สูงอายุตามสิทธิที่ผู้สูงอายุจะต้องได้รับ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ในระดับมาตรฐาน ซึ่งแบ่งได้ 6 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 **ด้านสุขภาพอนามัย** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ดำเนินการ หรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการจัดบริการสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยสำหรับผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง อายุยืนยาว ถือเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่จะได้รับการรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐาน ทั้งถึง มีประสิทธิภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น บริการตรวจสุขภาพ ให้คำแนะนำการออกกำลังกายที่เหมาะสม บริการกายภาพบำบัด เป็นต้น

2.2 **ด้านการศึกษา** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ดำเนินการ หรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการจัดบริการสวัสดิการด้านการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ การให้ความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุ การฝึกอาชีพที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมเผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร พัฒนา

หลักสูตรการฝึกอบรมต่าง ๆ เป็นต้น

2.3 ด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ดำเนินการ หรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ไร้ที่พึ่งสำหรับผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ เช่น สถานสงเคราะห์คนชรา บริการครอบครัว อุปการะ บริการบ้านพักฉุกเฉิน

2.4 ด้านการฝึกอาชีพ/การประกอบอาชีพ หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ดำเนินการหรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุให้มีบริการด้านการฝึกอาชีพ หรือการประกอบอาชีพ เช่น การสนับสนุนงบประมาณ ในการประกอบอาชีพ การฝึกอบรมแรงงาน การจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ การจัด กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพและภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ

2.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ดำเนินการ หรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการจัดสวัสดิการ หรือบริการให้กับผู้สูงอายุ ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การจัดให้มีบริการ อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ ในอาคาร สถานที่ หรือบริการสาธารณสุขอื่น การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบจากการทารุณกรรม การจัดให้บริการปรับปรุงที่พักอาศัย ให้ถูกสุขลักษณะ การให้ความรู้ในการป้องกันและหลีกเลี่ยงภัยอันตรายที่เคยเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ และการจัดให้มีการส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ

2.6 ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ดำเนินการ หรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการบริการ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส เช่น การจัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตาม จำนวนที่กฎหมายกำหนด และไม่ล่าช้าในแต่ละเดือน การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ ในชุมชน การจัดเครื่องอุปโภค - บริโภคในลักษณะถุงยังชีพแก่ผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และการจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์สงเคราะห์ประจำตำบล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยจะทำให้ทราบถึงระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ และเปรียบเทียบความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เพื่อนำข้อมูลที่ ได้รับจากการศึกษาวิจัย มาใช้เป็นแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอคูสุมาลัย จังหวัดสกลนคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร เพื่อเป็นแนวทางประกอบการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม
4. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

1. ความหมายของผู้สูงอายุ

การมีอายุเพิ่มขึ้นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้เริ่มตั้งแต่บุคคลเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทำให้ผู้สูงอายุมีสภาพแวดล้อมจิตใจสังคมและจิตวิญญาณที่แตกต่างไปจากวัยหนุ่มสาว ในด้านการกำหนดช่วงแห่งการเข้าถึงความเป็นผู้สูงอายุ และการกำหนดความหมายของผู้สูงอายุนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้คำว่า “ผู้สูงอายุ” มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Elderly หรือ Ageing ในประเทศไทยได้บัญญัติขึ้นโดย พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร เมื่อปีพ.ศ. 2506 เนื่องจากที่ประชุมของผู้สูงอายุเห็นว่าความแก่หนุ่มชราไม่มีอะไรเป็นเครื่องวัดและเครื่องขีดคั่นกับทั้งไม่สมควรใช้คำว่าผู้ชราเพราะจะทำให้รู้สึกหดหู่จึงให้ใช้คำว่าผู้สูงอายุตั้งแต่นั้นมาโดยให้หมายถึงผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีความเสื่อมของร่างกายตามสภาพมีกำลังถดถอยเชิงซ้ำหรือเป็นผู้ที่มีโรคสมควรจะได้รับการช่วยเหลืออุปการะ (สุพัตรา สุภาพ. 2540 : 48)

สมพล นวะระกะ. 2555 : 8) ได้เสนอข้อคิดเห็นของบาร์โรสมิธ (BarrowSmith) ว่าเป็นการยากที่จะกำหนดว่าผู้ใดชราภาพหรือสูงอายุแต่สามารถพิจารณาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

1. ประเพณีนิยม (Tradition) เป็นการกำหนดผู้สูงอายุโดยยึดตามเกณฑ์อายุที่ออกจากราชการเช่นประเทศไทยกำหนดอายุวัยเกษียณอายุเมื่ออายุครบ 60 ปี แต่ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดอายุ 65 ปี เป็นต้น

2. การปฏิบัติหน้าที่ทางร่างกาย (Body Functioning) เป็นการกำหนดโดยยึดตามเกณฑ์ทางสรีรวิทยาหรือทางกายภาพบุคคลจะมีการเสื่อมสลายทางสรีรวิทยาที่แตกต่างกันในวัยสูงอายุอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายจะทำงานน้อยลงซึ่งแตกต่างกันในแต่ละบุคคลบางคนอายุ 50 ปี พันอาจจะมีหลุดทั้งปากแต่บางคนอายุถึง 80 ปี พันจึงจะเริ่มหลุดเป็นต้น

3. การปฏิบัติหน้าที่ทางด้านจิตใจ (Mental Functioning) เป็นการกำหนดตามเกณฑ์ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์การจำการเรียนรู้และความเสื่อมทางด้านจิตใจสิ่งที่พบมากที่สุด ในผู้สูงอายุคือความจำเริ่มเสื่อมขาดแรงจูงใจซึ่งไม่ได้หมายความว่าบุคคลผู้สูงอายุทุกคนจะมีสภาพเช่นนี้

4. ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) เป็นการกำหนดโดยยึดความคิดที่ผู้สูงอายุมองตนเองเพราะโดยปกติผู้สูงอายุมักจะเกิดความคิดว่า “ตนเองแก่อายุมากแล้ว” และส่งผลต่อบุคลิกภาพทางกายความรู้สึทางด้านจิตใจและการดำเนินชีวิตประจำวันสิ่งเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามแนวความคิดที่ผู้สูงอายุนั้น ๆ ได้กำหนดขึ้น

5. ความสามารถในการประกอบอาชีพ (Occupation) เป็นการกำหนดโดยยึดความสามารถในการประกอบอาชีพโดยใช้แนวความคิดจากการเสื่อมถอยของสภาพทางร่างกายและจิตใจจนทั่วไปจึงกำหนดว่าวัยสูงอายุเป็นวัยที่ต้องพักผ่อนหยุดการประกอบอาชีพดังนั้นบุคคลที่อยู่ในวัยสูงอายุจึงหมายถึงบุคคลที่มีวัยเกินกว่าวัยที่จะอยู่ในกำลังแรงงาน

6. ความกดดันทางอารมณ์และความเจ็บป่วย (Coping with Stress and Illness) เป็นการกำหนดโดยยึดตามสภาพร่างกายและจิตใจผู้สูงอายุจะเผชิญกับสภาพ โรคร้ายไข้เจ็บอยู่เสมอเพราะสภาพทางร่างกายและอวัยวะต่าง ๆ เริ่มเสื่อมลงนอกจากนั้นยังอาจเผชิญกับปัญหาทางด้านสังคมอื่น ๆ ทำให้เกิดความกดดันทางอารมณ์เพิ่มขึ้นอีกส่วนมากมักพบกับผู้มีอายุระหว่าง 60 – 65 ปี ขึ้นไป

อุบลรัตน์ เฟิงสติดิย์ (2546 : 7) กล่าวว่า ผู้สูงอายุในสังคมไทย หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายในลักษณะของการเสื่อมถอยการเจริญเติบโตของร่างกาย และความต้านทานโรคน้อยลงความสามารถด้านการปรับตัวและบทบาททางสังคมของแต่ละบุคคลจะมีความสามารถที่แตกต่างกันออกไป

ศิริพันธ์ ถาวรทวิวงษ์ (2543 : 11-12) ได้ให้ความหมาย วัยสูงอายุ หรือวัยชรา หมายถึง มนุษย์ที่มีอายุอยู่ในช่วงปลายของชีวิตนิยามของผู้สูงอายุอาจแตกต่างกันไปเมื่อพิจารณาจากแง่มุมต่าง ๆ อาทิ ทางชีววิทยาประชากรศาสตร์การจ้างงานและทางสังคมวิทยาในทางสถิติ

มักถือว่าผู้ที่อยู่ในวัยสูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุ 60-65 ปีขึ้นไป สำหรับประเทศไทยกำหนดไว้ว่า ผู้สูงอายุคือบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะมีสัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งประเทศสูงกว่าประเทศกำลังพัฒนาสำหรับประเทศไทยมีสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ

น้ำผึ้ง มิซึคิ และคณะ (2544 : 1) ได้ให้ความหมาย ผู้สูงอายุ หมายถึง ปุชณีย์ บุคคลที่มีคุณค่าของครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ สมควรได้รับการดูแลทั้งในยามปกติและยามเจ็บป่วย เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม อยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับครอบครัวและชุมชนให้นานที่สุด แต่ในภาวะความสูงอายุมักปรากฏความเสื่อมถอยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ จิตวิทยา สังคม และการหารายได้ จึงต้องการการช่วยเหลือ ดูแล เพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐาน (Need)ที่จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ อย่างมีศักดิ์ศรี ในวัยสุดท้ายของชีวิต

จากความหมาย ผู้สูงอายุ ที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และจิตใจไปในทางที่เสื่อมลง มีบทบาททางสังคมและกิจกรรมในการประกอบอาชีพลดลง และเป็นบุคคลที่สมควรได้รับการอุปการะและให้ความช่วยเหลือในยามปกติและในยามเจ็บป่วย

2. บทบาทของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุถือว่ามียบทบาทสำคัญในสังคมเป็นอย่างมาก ในฐานะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิตที่มากกว่าคนในรุ่นปัจจุบัน ซึ่งสั่งสมเป็นความรู้ เป็นภูมิปัญญาที่สามารถถ่ายทอดให้กับคนรุ่นใหม่ไปใช้หรือปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก ผู้สูงอายุเป็นผู้มีบทบาททางด้านการอบรมสั่งสอนบุตรให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือแก้ปัญหาในครอบครัวรวมทั้งเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตแก่บุตรหลานในครอบครัวในส่วนของบทบาทต่อชุมชนผู้สูงอายุมีบทบาทในการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยการจัดการด้านพิธีกรรมและการปฏิบัติธรรมทางศาสนา รวมทั้งการพูดคุยจูงใจเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชนแต่มีบทบาทน้อยในด้านการเป็นผู้นำทางการปกครองและการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจผู้สูงอายุมีบทบาทในการถ่ายทอดคำสอนทางศาสนาการเสียสละกำลังทรัพย์เพื่อช่วยเหลือชุมชนถึงแม้ผู้สูงอายุเมื่อพ้นวัยทำงานแล้วบทบาททางสังคมภายนอกจะมีแนวโน้มลดลงแต่บทบาทของผู้สูงอายุต่อสังคมก็ยังสามารถพบเห็นได้ทั่วไปจากแหล่งชุมชนต่าง ๆ ผู้สูงอายุในชุมชนมีบทบาทที่ค่อนข้างหลากหลายทั้งบทบาททางตรงและทางอ้อม โดยครอบคลุมถึงทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2556 : 26) ดังนี้

1. บทบาททางเศรษฐกิจบทบาททางด้านนี้ของผู้สูงอายุต่อชุมชน โดยตรงยังมีอยู่น้อยมากเท่าที่มีอยู่คือการเป็นเจ้าของที่ดินและบ้านซึ่งการมีบทบาทเชิงเศรษฐกิจของผู้สูงอายุนอกจากจะทำให้ผู้สูงอายุมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวแล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำประโยชน์ให้กับตนเองและผู้อื่นในวัยบั้นปลายของชีวิตและผู้สูงอายุที่มีศักยภาพในทางเศรษฐกิจมีโอกาสที่จะมีบทบาททางสังคมในชุมชนมากขึ้นส่วนในทางอ้อมผู้สูงอายุอาจใช้ประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจที่มีมายาวนานเข้ามาช่วยแก้ไขหรือจัดการกับเหตุการณ์วิกฤติทางสังคมที่มีต่อเศรษฐกิจของสังคมที่เกิดขึ้นในการทำหน้าที่สังการแนะนำ และดูแลบุคคลที่อยู่ในวัยผลิตทางเศรษฐกิจของชุมชนตลอดจนช่วยเหลือสุขภาพของเพื่อนผู้สูงอายุด้วยกัน หากผู้สูงอายุสุขภาพดีก็เท่ากับลดการสูญเสียทางเศรษฐกิจในเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษา ขณะเดียวกันเป็นการรักษาศักยภาพของผู้สูงอายุที่ยังมีประโยชน์ต่อสังคม

2. บทบาททางสังคมเนื่องจากสังคมไทยมีประเพณีวัฒนธรรมและหลักคำสั่งสอนของศาสนาให้ยึดมั่นในระบบอาวุโสให้ความเคารพเชื่อฟังต่อผู้สูงอายุเพราะบุคคลเหล่านั้นล้วนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์สามารถอบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่คนรุ่นหลังได้ดังนั้นบทบาทต่อสังคมจึงได้แก่การอบรมสั่งสอนเป็นที่ปรึกษาและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมบทบาทของผู้สูงอายุต่อสังคมทางตรงคือการบำรุงรักษาและถ่ายทอดความรู้ที่มีคุณค่าให้ตกทอดสู่คนรุ่นหลังหรือการถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตของตนเองให้แก่คนรุ่นปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นเรื่องการประกอบอาชีพการแก้ปัญหาในอาชีพหรือการใช้ชีวิตการจัดการด้านพิธีกรรม อย่างไรก็ตามการขอให้ผู้สูงอายุไปเป็นวิทยากร หรือผู้บรรยายความรู้ต่าง ๆ ในวงกว้างยังมีน้อยมากทำให้ผู้สูงอายุเข้าไปมีบทบาททางสังคมไม่มากทั้ง ๆ ที่ยังมีศักยภาพส่วนหนึ่งอาจจะมาจากความสามารถของผู้สูงอายุยังไม่ค่อยได้รับการยอมรับผู้สูงอายุที่มีบทบาทในชุมชนได้มากมักเป็นผู้ที่มีพื้นฐานทางการศึกษามาก่อน เช่น เป็นข้าราชการ หรือผู้ทำงานในองค์กรธุรกิจ ซึ่งเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุยังสามารถรวมตัวพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมอย่างต่อเนื่อง

3. บทบาททางการเมืองการปกครองแม้ว่าบทบาท ในการเป็นผู้นำทางการเมืองการปกครองของผู้สูงอายุจะลดลง เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้ผู้ที่มีตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านต้องเกษียณอายุเมื่อมีอายุ 60 ปีขึ้นไป แต่อย่างไรก็ตามถ้าเป็นการเมืองระดับประเทศเช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิก อบต. (องค์การบริหารส่วนตำบล) อบจ. (องค์การบริหารส่วนจังหวัด) ซึ่งไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุจะพบว่า ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับทางการเมือง โดยได้รับเลือกให้เข้าไปมีบทบาททางการเมืองเช่นเดียวกับวัยหนุ่มสาวดังนั้นอนาคตผู้สูงอายุอาจจะมีบทบาททางการเมืองที่โดดเด่นเพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากยิ่งขึ้น

ลอร์ดตัน (Lawton, 1997 : 45) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตหรือการมีชีวิตที่ดีในผู้สูงอายุ และกล่าวว่าผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน คือ

1. การมีความผาสุกทางด้านจิตใจ (Psychological Well-Being) หมายถึง การที่บุคคลสามารถประเมินได้ว่าประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาามีคุณภาพ โดยประเมินได้จากผลกระทบระดับความสุขที่ได้รับและความสำเร็จที่ได้บรรลุตามความต้องการ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ความสามารถในการแสดงพฤติกรรม (Behavioral Competence) หมายถึง ความสามารถในการทำหน้าที่ของบุคคลซึ่ง รวมถึงการทำหน้าที่ของร่างกายที่มีสุขภาพที่ดีการรับรู้ที่ถูกต้องและการมีพฤติกรรมทางสังคมที่ถูกต้อง

3. สิ่งแวดล้อมของบุคคล (Objective Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุประกอบด้วย5ส่วนได้แก่สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ลักษณะภูมิอากาศภูมิประเทศและที่อยู่อาศัยบุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้สูงอายุ เช่น สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบุคคลอื่นทั่วไปที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ สถานภาพทางสังคม อายุเชื้อชาติ และเศรษฐกิจสภาพสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่

4. การรับรู้คุณภาพชีวิต (Perceived Quality of Life) หมายถึง การที่บุคคลมีการประเมินตนเองเกี่ยวกับความผาสุกทางด้านจิตใจ ความสามารถในการทำหน้าที่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลดังที่ได้กล่าวมา

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต้องอาศัยปัจจัยด้านความผาสุกด้านจิตใจ อันเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตที่สำคัญอย่างยิ่งของการดำเนินชีวิตมี ความใกล้เคียงกับความพึงพอใจในชีวิตเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของบุคคล เพราะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตของบุคคลนั้น และในการศึกษาด้านวิทยาการผู้สูงอายุ (Gerontology) มักใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

3. การเปลี่ยนแปลงในผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่อยู่ในวัยสุดท้ายของชีวิตและเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลง หลายด้าน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อันเนื่องมาจากกระบวนการของความชรา (Aging Process) หรือ ความชรา (Aging) ของผู้สูงอายุก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้มีผู้ศึกษาแล้วกล่าวถึงสภาพปัญหาของผู้สูงอายุนั้นสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงใน 3 ประการใหญ่ ๆ คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายจิตใจและอารมณ์ รวมทั้ง ทางสังคม ซึ่งจะแยกกล่าวโดยละเอียดดังนี้ (มัลลิกา มติโต และรัตนา เพ็ชรอุไร. 2542 : 3-25 และศรีเรือน แก้วกังวาน. 2545 : 541-548)

1. การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย

1.1 ระบบกล้ามเนื้อและกระดูกพบว่ามีกระดูกงอกกล้ามเนื้อโดยเฉพาะที่ส่วนขา กำลังการหดตัวของกล้ามเนื้อจะลดลงตามลำดับหลังอายุ 30ปีและลดลงเร็วขึ้นหลังอายุ 50ปี กล้ามเนื้ออ่อนกำลังทำให้สูญเสียความแข็งแรงของไขวและการทำงานของหัวใจที่ตีส่วนกระดูกจะบางลง ผุ และหักง่าย หมอนรองกระดูกสันหลังจะกร่อน เสียความยืดหยุ่น ข้อเสื่อมตามวัย ปวดตามข้อและทำให้เกิดอุบัติเหตุระหว่างการเคลื่อนไหวได้ง่าย

1.2 ระบบประสาทสัมผัส เช่น ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เหล่านี้รับรู้ช้าลง

1.3 ผิวหนัง ความยืดหยุ่นของผิวหนังลดลงปริมาณไขมันที่สะสมใต้ผิวหนังก็ลดลง ทำให้ผิวหนังเป็นรอยเหี่ยวย่นเกิดจุดด่างดำ ตกกระ เซลล์ที่ผิวหนังแบ่งตัวช้าทำให้การหายของบาดแผลที่ผิวหนังช้าลง

1.4 ระบบการหายใจและการไหลเวียนโลหิตเยื่อปอดหัวใจด้านในหนาขึ้น มีคลอเรสเทอรอลแทรกในผนังหลอดเลือดทำให้หลอดเลือดแข็งตัว ขาดความยืดหยุ่นการไหลเวียนของเลือดช้าลงทำให้หัวใจต้องทำงานหนักขึ้นเกิดหัวใจเต้นผิดจังหวะ และหัวใจวายได้ง่าย นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังมีอาการหน้ามืดเป็นลมได้ง่าย เกิดจากเลือดไปเลี้ยงสมองไม่ทัน ขณะที่มีการเปลี่ยนท่า

1.5 ระบบประสาท เซลล์สมองและเซลล์ประสาทลดลง โดยเฉพาะหลังอายุ 60 ปีไปแล้วจะลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเซลล์จำนวนดังกล่าว ลดจำนวนลงทำให้ขนาดของสมองห่อกว้างออก สมองบางส่วนจะฝ่อตัวมากกว่าส่วนอื่น เช่นส่วนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการมองเห็น “สมองน้อย” ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงานของกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ จะค่อยประสิทธิภาพทำให้เคลื่อนไหวช้า มีอาการสั่นตามร่างกายได้จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ยาก แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ไม่ดีและจะลืมง่ายในเหตุการณ์ปัจจุบัน แต่จะสามารถจำเรื่องเก่า ๆ ได้ดี

1.6 ระบบทางเดินอาหาร ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ฟันจะหักตอมน้ำลาย ขับน้ำลายออกมาน้อยลง การเคลื่อนไหวของกระเพาะอาหารและลำไส้ช้าลงทำให้ท้องอืดอาหารไม่ย่อย นอกจากนี้ทำให้การดูดซึมอาหารน้อยลงจึงทำให้ผู้สูงอายุขาดสารอาหารได้ง่าย

1.7 ระบบทางเดินปัสสาวะ เกิดการเสื่อมหน้าที่ของไตทำให้ไตขับถ่ายของเสียได้น้อยลงถ่ายปัสสาวะบ่อยเนื่องจากกระเพาะปัสสาวะมีความจุของผู้สูงอายุบางรายอาจปัสสาวะขัดโดยเฉพาะผู้ชายจากต่อมลูกหมากโต ส่วนในเพศหญิงอาจมีการกลั้นปัสสาวะไม่อยู่ เพราะกล้ามเนื้ออุ้งเชิงกรานหย่อนเนื่องจากการคลอดบุตรหลายคน

1.8 ระบบต่อมไร้ท่อที่มีการผลิตฮอร์โมนของต่อมไร้ท่อน้อยลง ตับอ่อนผลิตอินซูลินได้น้อยลงทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสเป็นเบาหวานได้ง่ายกว่าวัย

1.9 ระบบภูมิคุ้มกัน เป็นระบบของร่างกายที่ประกอบด้วยระบบย่อย ๆ อีกหลายระบบทำงานประสานกันในการต่อสู้กับเชื้อโรคที่มีอยู่แล้วในร่างกายหรือที่จะเข้ามาใหม่ ในผู้สูงอายุระบบภูมิคุ้มกันมักจะบกพร่อง

2. การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์และจิตใจ

การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์และจิตใจเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและสังคมด้วย เพราะความเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ จะมีผลต่ออารมณ์และจิตใจของผู้สูงอายุการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากการสูญเสียในด้านต่าง ๆ เช่น

2.1 การสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก เนื่องจากกลุ่มสมรส เพื่อน ญาติสนิท ต้องตายจากหรือแยกย้ายไปอยู่ที่อื่น

2.2 การสูญเสียสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจเนื่องจากวัยอันควรที่จะต้องออกจากการทำงาน ขาดรายได้ หรือรายได้ลดลงความสัมพันธ์ทางสังคมน้อยลงและสูญเสียตำแหน่งหน้าที่ เป็นต้น

2.3 การสูญเสียสัมพันธภาพในครอบครัวเนื่องจากวัยนี้บุตรธิดามักจะมีครอบครัวกันแล้ว และมักแยกครอบครัว เป็นครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัวขยายผู้สูงอายุต้องลดบทบาททางด้านการให้คำปรึกษาดูแล สั่งสอนต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวเกิดความหว้าหว่วและรู้สึกว้าวว่าตนเองมีคุณค่าน้อยลง

2.4 การไม่สามารถสนองความต้องการทางเพศ ทำให้ผู้สูงอายุมีความวิตกกังวลโดยเฉพาะผู้ชาย นับเป็นปัญหาทางจิตใจที่สำคัญ

3. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม

เนื่องจากอายุมากขึ้นความเสื่อมโทรมของอวัยวะต่าง ๆ มีมากขึ้น ความแข็งแรงและประสิทธิภาพการทำงานลดลงจึงทำให้ผู้สูงอายุต้องมอบภารกิจให้คนอื่นและเกษียณตัวเองจากการทำงานบางคนเคยดำรงตำแหน่งระดับสูงหรือเป็นผู้นำครอบครัวหรือเป็นกำลังสำคัญของครอบครัวสามารถสั่งการต่าง ๆ ได้มีรายได้พอที่จะเลี้ยงดูตนเองและคนอื่นได้แต่เมื่อเป็นผู้สูงอายุหน้าที่บทบาทสำคัญ ก็เปลี่ยนแปลงไปหรือหมดไปการพบปะหรือติดต่อกับคนอื่นก็ลดลงด้วยโดยสรุปการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในผู้สูงอายุอาจเป็นดังนี้

3.1 หน้าที่และบทบาท

3.2 จากคนที่เคยเป็นที่พึ่งของคนอื่น แต่พอเป็นผู้สูงอายุอาจมีปัญหาสุขภาพหรือรายได้ที่น้อยลง ซึ่งทำให้ต้องพึ่งพาคนอื่น

3.3 พบปะหรือติดต่อกับเพื่อนฝูงลดน้อยลง เครือข่ายทางสังคมลดลง

3.4 ร่วมงานทางสังคมน้อยลง

3.5 บางคนอาจขาดเพื่อนหรือคู่สมรส เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นได้เสียชีวิตไปแล้ว

เนื่องจากผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้าน โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางถดถอยหรือเสื่อมถอยลง เช่น อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายเสื่อมโทรมลง ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง เป็นต้นทำให้ผู้สูงอายุมักจะพบกับปัญหาต่าง ๆ หลายประการ ตัวอย่างเช่นจากการศึกษาผู้สูงอายุของมาลินี วงษ์สิทธิ์ และศิริวรรณ ศิริบุญ. (2544 : 118-119) และสุรีย์ กาญจนวงศ์ และคนอื่น ๆ (2540 : 20-22) พบปัญหาของผู้สูงอายุ ดังนี้

1. ปัญหาสุขภาพ
2. ปัญหาด้านรายได้
3. ปัญหาด้านการรักษาพยาบาล
4. ขาดคนดูแลยามเจ็บป่วย
5. ปัญหาด้านจิตใจ
6. ปัญหาการปรับตัวเข้ากับคนในบ้าน

4. ความต้องการของผู้สูงอายุ (Needs of Elderly)

ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีความต้องการเช่นเดียวกับบุคคลอื่น เมื่อความต้องการของผู้สูงอายุไม่ได้รับการตอบสนองย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ความต้องการของผู้สูงอายุนั้นสามารถจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ ตามแนวคิดของนักวิชาการ ได้ดังนี้

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536 :43-44) ได้จำแนกความต้องการของผู้สูงอายุเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความต้องการพื้นฐาน (Fundamental Needs) เป็นความต้องการสากลที่ผู้สูงอายุทุกคน ในโลกต้องแสวงหาให้ได้มาไม่ว่าจะอยู่ในสังคมหรือวัฒนธรรมใด ๆ ความต้องการดังกล่าวของผู้สูงอายุ ได้แก่

- 1.1 ความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่นานเท่าที่จะเป็นไปได้ หรืออย่างน้อยก็อยู่ไปจนกว่าความพึงพอใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัวนั้น ไม่มีความหมายหรือว่าตายความตายจะเป็นหนทางปลดเปลื้องภาระของชีวิตได้ดีกว่าการมีชีวิตอยู่
- 1.2 ความต้องการรักษาพลัง ศักยภาพทางร่างกาย และทางสมองให้คงอยู่มากที่สุดและใช้ประโยชน์จากพลังและศักยภาพดังกล่าวอย่างสูงสุดเท่าที่จะทำได้
- 1.3 ความต้องการที่จะป้องกัน และธำรงไว้ซึ่งสิทธิพิเศษที่เป็นของตนเอง ในชีวิตวัยต้น เช่น ความรู้ความชำนาญ ทรัพย์สินสมบัติ สิทธิความเป็นเจ้าของ เกียรติคุณ และอำนาจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้สูงอายุ จะหวงแหนไว้เป็นพิเศษ และสมบัติเฉพาะของผู้อาวุโสเท่านั้น

1.4 ความต้องการที่จะรักษาความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนฝูง และเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มที่ตนเคยมีบทบาทมาในอดีต โดยแสดงความคิดเห็นหรือความสนใจ ตลอดจนการร่วมกิจกรรมใดๆ ดังกล่าว จะเป็นการทำเพื่อตนเองมากกว่าจะคำนึงถึงกลุ่มเป็นสำคัญ

1.5 ความต้องการที่จะแสวงหาทางรอดสำหรับชีวิต เมื่อมีความจำเป็นเกิดขึ้น ก็จะมีทางออกที่มีเกียรติ และเป็นที่น่าพอใจ เช่น เมื่อถึงเวลาตายก็จะได้ตายอย่างมีคุณค่าและอย่างผู้ชนะ

ความต้องการทั้ง 5 ประการที่กล่าวมาข้างต้น เป็นความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุซึ่งเป็นความต้องการที่เกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิต ความสำเร็จในชีวิต และความพึงพอใจพร้อมในชีวิตเป็นความต้องการที่เหมือนกันไม่ว่าจะอยู่ในสังคมใดหรือวัฒนธรรมใด

2. ความต้องการขั้นสูง (Instrument Needs) เป็นความต้องการที่มีคุณลักษณะเปลี่ยนแปลงง่าย อาจเป็นความต้องการเฉพาะหน้า หรือความต้องการระยะยาว หรือเป็นจุดหมายปลายทางของผู้สูงอายุก็ได้ เป็นความต้องการที่สอดคล้องกับลักษณะสังคมและวัฒนธรรมที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่และถูกปรุงแต่งด้วยวัฒนธรรมนั้นๆด้วย เป็นลักษณะที่เข้ากับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผลจากการจัดกลมาจากแบบแผนวัฒนธรรม และบรรทัดฐานทางสังคม เช่น ในสังคมตะวันตกความต้องการขั้นสูงของผู้สูงอายุ คือการมีงานทำที่เหมาะสมกับวัย มีรายได้เพียงพอใช้จ่าย มีบริการทางสุขภาพที่รัฐจัดให้ มีบ้านอาศัย มีการศึกษาผู้ใหญ่ ฯลฯ ในขณะที่สังคมตะวันออก เช่น สังคมไทยความต้องการเหล่านี้อาจมิใช่สิ่งสำคัญเท่ากับการได้รับความดูแลเอาใจใส่จากบุตรหลานและครอบครัว

ดังนั้น ความต้องการเช่นนี้จึงเป็นผลของวัฒนธรรมที่มีการปรับปรุงให้เข้ากับวิถีชีวิตของคนแต่ละกลุ่มตามลักษณะวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ การที่คนสูงอายุได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นสูง เช่น มีโอกาสและสิทธิที่จะศึกษาและค้นพบคุณค่าชีวิตด้วยซ้ำ ได้ใช้ชีวิตที่เหลืออยู่อย่างมีความหมายจะทำให้เกิดความพอใจในชีวิตด้วยซ้ำ และเมื่อความตายมาถึงก็จะเป็นความตายที่น่ายินดีและเหมาะสมกับรูปแบบชีวิตของเขา

สายสวาท เกตราสุวรรณ (2542 : 32-33) ได้อธิบายถึงความต้องการของผู้สูงอายุไว้ดังนี้

1. ความต้องการสนับสนุนจากครอบครัว ผู้สูงอายุเมื่อถูกปล่อยให้อยู่คนเดียวหรือแยกตัวอยู่คนเดียว ขาดความมั่นคงทางอารมณ์และทางจิตใจ รวมทั้งเศรษฐกิจ จึงต้องหันไปพึ่งพาช่วยเหลือจากบุคคลหรือองค์การสังคมสงเคราะห์ภายนอกครอบครัว ดังนั้นผู้สูงอายุจึงมีความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัวดั้งเดิม ของตนเองควบคู่ไปกับการช่วยเหลือจากบุคคลภายนอกครอบครัว ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มอาสาสมัคร องค์การภาครัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์การภาคเอกชน ทั้งที่เป็นองค์กรทางศาสนาและองค์กรที่ไม่ใช่ศาสนาก็ได้

2. ความต้องการด้านการประกันรายได้ โดยเฉพาะการประกันสังคมประเภท ประกันชราภาพ เมื่อเข้าสู่วัยชราภาพและเลิกประกอบอาชีพแล้ว จะได้รับบำนาญชราภาพเพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมั่นคงปลอดภัยตามควรแก่อัตภาพ ในบั้นปลายของชีวิต ไม่เป็นภาระแก่บุตรหลานและสังคม

3. ความต้องการมีชีวิตร่วมอยู่ในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรม บางประเภทในสังคม สังคมจึงควรให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุเหล่านั้น ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุง ชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น ให้มีโอกาสดูแลเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในการพัฒนาตนเอง ในการปรับตนให้ทัน กับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการปรับปรุงวัฒนธรรม และในการรักษาสุขภาพทั้งทางกายและ จิตใจให้แข็งแรงอยู่เสมอ

4. ความต้องการที่จะลดการพึ่งพาคนอื่นให้น้อยลง หากครอบครัวและสังคม ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวและสังคมแล้ว จะเป็นการช่วยให้ ผู้สูงอายุรู้จักพึ่งพาตนเอง ไม่เป็นภาระแก่สังคมในบั้นปลายของชีวิต

5. ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ ได้แก่

5.1 ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ของกลุ่ม ของชุมชน และ ของสังคม (Sense of Belonging)

5.2 ความต้องการการยอมรับ และความเคารพยกย่องนับถือจากบุคคล ในครอบครัวและสังคม (Sense of Recognition)

5.3 ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัว ชุมชน สังคม และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับลูกหลานในครอบครัว และสังคมได้ (Better Relationship and Adaptation and Adjustment)

5.4 ความต้องการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสายตาของสมาชิกใน ครอบครัวของกลุ่ม ของชุมชน และของสังคม (Sense of Importance)

5.5 ความต้องการมีโอกาสนในการทำสิ่งที่ตนปรารถนา (Sense of Opportunity)

6. ความต้องการทางกายและจิตใจ เป็นความต้องการพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติของร่างกายต้องการเพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ ความต้องการ ด้านนี้ได้แก่ ความต้องการในด้านปัจจัยสี่

7. ความต้องการทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุต้องการที่จะได้รับการช่วยเหลือด้าน การเงินจากบุตรหลานของตน เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายในภาวะที่ตนเองเจ็บป่วย ผู้สูงอายุต้องการ

ให้รัฐบาลช่วยในการจัดหาอาชีพให้ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้เพื่อตนเองจะได้มีบทบาททางด้านเศรษฐกิจ คือ ความต้องการที่จะช่วยตนเองเพื่อให้พ้นจากภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการข้อที่ 3 และ 4 ดังที่กล่าวมาแล้ว

สุทิน อ่อนอุบล (2541 : 32) ได้กล่าวถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุไว้ ดังนี้

1. ความต้องการด้านเศรษฐกิจ การให้ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจการเงิน ควรเป็นหน้าที่ลูกหลานหรือญาติ ถ้าผู้สูงอายุคนใดไม่มีรายได้เลย แต่ถ้ามองในด้านความมั่นคงทางสังคม ก็เป็นหน้าที่รัฐที่จะต้องมีการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น การให้บำเหน็จบำนาญ การสงเคราะห์ผู้สูงอายุ การประกันรายได้ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุทุกคนมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีวิต

2. ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย ผู้สูงอายุต้องการที่พักพิง โดยอาจจะอยู่ในบ้านของตนเอง หรือลูกหลาน ญาติพี่น้อง หรือสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน

3. ความต้องการด้านสุขภาพอนามัย เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีสภาพอ่อนแอ จึงเป็นหน้าที่ของลูกหลานที่จะต้องเอาใจใส่ หลายประเทศมีบริการด้านสุขภาพอนามัยให้กับผู้สูงอายุอย่างจริงจัง โดยรัฐบาลให้บริการด้านการประกันสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ เช่น ประเทศในแถบยุโรป และอเมริกา

4. ความต้องการด้านการทำงาน ผู้สูงอายุบางคนยังมีความสามารถเพียงพอที่จะทำงานได้ การมีงานทำจึงมีความหมายสำหรับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะทำให้มีรายได้แล้วยังถือเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ป้องกันความเบื่อหน่าย และเป็นการแสดงความสามารถ เพื่อให้ผู้อื่นยอมรับและเคารพ บางคนทำงานโดยไม่หวังในเรื่องเงินทอง แต่ทำเพื่อฆ่าเวลา และไม่ยอมอยู่เฉย ๆ

5. ความต้องการด้านความรัก ผู้สูงอายุต้องการความรักเป็นอย่างมาก เพราะวัยนี้เปรียบเสมือนคนไม้ใกล้ฝั่ง เป็นวัยที่อยากให้คนอื่นรู้จักและอยากให้มีคนรัก ถ้าผู้สูงอายุทำอะไรให้ก็ควรจะมีการชมเชยบ้าง เป็นการให้กำลังใจและตอบแทนบุญคุณ เพื่อให้คนชรามีความสุขในบั้นปลายของชีวิต

สุทิน อ่อนอุบล (2541 : 32) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความต้องการของผู้สูงอายุโดยสรุปจากแนวความคิดเห็นของนักวิชาการต่าง ๆ ว่า ควรครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. ชีวิตการทำงาน (Professional Life)
2. ความรู้สึกทางอารมณ์ (Sentimental Life)
3. ชีวิตครอบครัว (Family Life)
4. ชีวิตสังคม (Social Life)

5. การใช้เวลาว่าง (Leisure Activities)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

1. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการเป็นคุณสมบัติติดตัวมาตั้งแต่อยู่ในครรภ์ของมารดา คือมีความต้องการอาหาร อากาศ และความรักความเอาใจใส่ ซึ่งความต้องการนี้เป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนาซึ่งมีความจำเป็นในการดำรงชีวิต หรือเพื่อรักษาสมดุลในการดำเนินชีวิต ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

ปรียากร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 48-51) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs)

เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิตรดำรงชีวิต วุฒิภาวะ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้แต่อย่างไร แต่เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการทางด้านร่างกายของมนุษย์เราเป็นสำคัญ เป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกายถูกกระตุ้นจากภายนอกและภายใน ได้แก่

1.1 ความต้องการอาหารเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต เพราะอาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต

1.2 ความต้องการน้ำเพื่อรักษาสมดุลของร่างกาย เพราะร่างกายของมนุษย์เราเสียน้ำเนื่องจากอากาศร้อน การออกกำลังกาย การทำงานหนัก ทำให้เหงื่อออกจากร่างกาย

1.3 ความต้องการทางเพศ เป็นความต้องการเมื่อมนุษย์เราเข้าสู่วัยรุ่น และเป็นผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจ รสนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้น

1.4 ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม คนเราจะดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยสมดุลทางร่างกาย อุณหภูมิที่ไม่สูงเกินไปและไม่ต่ำเกินไปที่ร่างกายจะทนได้

1.5 ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เพื่อให้เกิดความปลอดภัยร่างกาย จะพยายามสร้างภูมิคุ้มกันขึ้น

1.6 ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ เมื่อร่างกายเกิดความเหน็ดเหนื่อยจากการใช้พลังงาน การออกแรงในการทำงานของร่างกาย เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกายได้มีโอกาสสะสมพลังงานใหม่และซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกาย

1.7 ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ที่มีก๊าซออกซิเจนสำหรับหายใจ

1.8 ความต้องการการขยับถ่าย เป็นการขยับถ่ายของเสียออกจากร่างกาย

2. ความต้องการทางจิตใจและสังคม (Psychological and Social Needs)

เป็นความต้องการที่ค่อนข้างจะสลับซับซ้อนและเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ และประสบการณ์ที่บุคคลได้รับและเป็นสมาชิกอยู่ ความต้องการทางจิตใจ และสังคมยังแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล แต่ละสังคมและฐานะทางสังคมของบุคคลรวมทั้งเวลา และโอกาสที่แตกต่างกันด้วย ลักษณะสำคัญของความต้องการทางจิตใจและสังคมดังนี้

2.1 ความต้องการที่เกิดจากสังคมเป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม และกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละบุคคล สิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม

2.2 ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ เราต้องมี ประสบการณ์และการเรียนรู้มาก่อนจึงจะเข้าใจและเลือกกระทำได้

2.3 ความต้องการทางจิตใจและสังคมสามารถเปลี่ยนแปลงได้แม้ในคน เดียวกัน

2.4 ความต้องการทางจิตใจและสังคมจะมีมากขึ้น เมื่ออยู่รวมกลุ่มมากกว่า อยู่คนเดียว

2.5 ความต้องการด้านจิตใจและสังคมเป็นพฤติกรรมปกติมากกว่า พฤติกรรมเปิดเผย โดยจะแสดงออกเมื่อมีสิ่งเร้า

2.6 ความต้องการทางด้านจิตใจและสังคมเป็นสิ่งที่ไม่เห็น และมี ลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

2.7 ความต้องการทางจิตใจและสังคม มีอิทธิพลที่จะผลักดันให้มนุษย์เราทำ อะไรก็ได้ บางครั้งก็ปราศจากเหตุผลและคุณธรรม

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

2.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ มีสาระสำคัญอันเป็นสมมติฐานอยู่ 3 ประการ คือ (พิราวรรณ สุทธิยุทธเสนีย์. 2553 : 26)

1. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุดถ้ายังมีชีวิตอยู่

2. ความต้องการที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม จะต้องเป็นความต้องการที่ยัง ไม่ได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ

3. ความต้องการของมนุษย์จะเป็นขั้นต่ำไปหาสูง เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการลำดับขั้นสูงขึ้นไปก็จะตามมา ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นที่สุดต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยในชีวิต (Safety Needs ; Security Needs) เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการทางร่างกายตามสมควรแล้ว จะมีความต้องการขั้นถัดไป คือ ความต้องการความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย มีสวัสดิภาพจากสิ่งแวดล้อมปราศจากการถูกข่มขู่และความอยุติธรรมต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and Belonging Need ; Social Needs) ความต้องการขั้นนี้ หมายถึง ความต้องการรักคนอื่น ต้องการให้คนอื่นรักต้องการการยอมรับในกลุ่ม ในครอบครัว ในหมู่เพื่อนฝูง เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self – Esthetics Needs) เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นชื่นชม นิยมยกย่อง ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าประสบความสำเร็จในสิ่งที่ได้กระทำไปและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ความต้องการทั้งหลายเหล่านี้ประกอบไปด้วย ความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และอยากให้คนอื่นสรรเสริญยกย่องนับหน้าถือตา

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะบรรลุสิ่งปรารถนาสูงสุด (Self – Esthetics Needs) เป็นความต้องการสูงสุดในชีวิตของมนุษย์ ซึ่งต้องการจะทำงานตามความใฝ่ฝันของตน ต้องการทำงานเพื่ออุดมคติ และอุดมการณ์ของตนเอง เป็นต้น

2.2 ทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Modified Needs Hierachy Theory)

Alderfer (พรอนันต์ กิตติมั่นคง, 2547:14) ได้คิดทฤษฎีความต้องการเรียกว่า ทฤษฎีอีอาร์จี (ERG : Existence – Relatedness – growth Theory) โดยแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประการด้วยกัน คือ

1. ความต้องการมีชีวิตอยู่ (Existence Needs) เป็นความต้องการที่ตอบสนองเพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไป ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพและความต้องการความปลอดภัย
2. ความต้องการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Relatedness Needs) เป็นความต้องการของมนุษย์ที่จะมีมิตรสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอย่างมีความหมาย
3. ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) เป็นความต้องการสูงสุด รวมถึงความต้องการได้รับความยกย่องและความสำเร็จในชีวิต

2.3 ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Murray's Manifest Needs Theory)

Murray (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2541 : 52-53) ได้อธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการหลายอย่างในเวลาเดียวกัน และความต้องการเกี่ยวกับการทำงานมี ดังนี้

1. ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความต้องการที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
2. ความต้องการอิสระ เป็นความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง
3. ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ เป็นความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น โดยคำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน
4. ความต้องการมีอำนาจ เป็นความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และต้องการที่จะควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตนเอง

2.4 ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแมคเคลีแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory)

แมคเคลีแลนด์ (McClelland. 1985 : 101-103 ; อ้างถึงใน พิราวรรณ สุทธิยุทธ เสนีย์. 2553 : 28) ได้กล่าวเน้นถึงความต้องการของมนุษย์ไว้ 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการประสบความสำเร็จ (Needs of Achievement) เป็นความต้องการมีผลงานและบรรลุเป้าหมายที่พึงปรารถนา
2. ความต้องการมิตรสัมพันธ์ (Needs of Affiliation) เป็นความต้องการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
3. ความต้องการอำนาจ (Needs of Power) เป็นความต้องการมีอิทธิพลและครอบงำเหนือบุคคลอื่น

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดทฤษฎีความต้องการของ Maslow ทฤษฎีของ Alderfer ทฤษฎีของ Murray และทฤษฎีของ McClelland มาประยุกต์ใช้เพื่ออธิบายตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม

1. ความหมายสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม” หมายความว่า ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัยการทำงาน และการมีรายได้ นั้นนทานการ กระบวนการยุติธรรมและบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับและการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 : 1)

กองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์ (2538 : 40) ได้อธิบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมว่าหมายถึง กิจกรรมที่จัดไว้เป็นระเบียบ ในอันที่จะช่วยเหลือเกื้อหนุนบุคคลและสภาวะแวดล้อมของเขาโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เข้าช่วยให้บุคคล กลุ่ม และชุมชนบรรลุความต้องการสามารถแก้ไขปัญหา ปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างปกติสุข ตลอดจนปฏิบัติการกิจต่าง ๆ จนทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมดีขึ้นกว่าเดิม สวัสดิการสังคมเป็นความช่วยเหลือที่เอื้อให้ผู้อ่อนแอหรือด้อยโอกาสทางสังคมช่วยเหลือตัวเองได้ งานสวัสดิการสังคมเป็นภารกิจที่มุ่งสนองความต้องการประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วย ความต้องการของบุคคลธรรมดา ความต้องการของบุคคลที่มีปัญหา ขอบเขตการบริการตามหลักสากล บุคคลที่ถือว่าเป็นผู้รับบริการมีหลายประเภท ได้แก่ เด็ก สตรี หัวหน้าครอบครัว คนชราไร้ญาติขาดมิตร คนพิการทั้งทางร่างกายและจิตใจทุกประเภท ผู้ประสบภัยพิบัติ ผู้พ้้นโทษไร้ญาติขาดมิตร ผู้ที่เคยป่วยเป็นโรคเรื้อรังและหายแล้ว แต่สังคมยังรังเกียจ ครอบครัวผู้ถูกต้องโทษ ผู้มีความคับแค้นทางอารมณ์ที่ฆ่าตัวตายแต่ยังไม่ตาย ผู้ที่ติดยาเสพติดเกือบทั้งครอบครัว ผู้ที่ไม่มีที่อยู่อาศัยหรืออยู่อย่างขัดสน เช่น แหล่งเสื่อมโทรม ชนกลุ่มน้อย ผู้ที่อพยพมาจากประเทศอื่น ผู้ลี้ภัย ลักษณะของบริการ (Social Welfare Service) เป็นการช่วยเหลือจนเจือสังคม โปรแกรมสุขภาพอนามัยต่าง ๆ รวมไปถึง โปรแกรมทุกประเภทที่ไม่ใช่บริการทางการแพทย์ของเอกชน การให้บริการการศึกษาของรัฐ กิจกรรมด้านอาคารสงเคราะห์ของรัฐทุกประเภท โปรแกรมเกี่ยวกับกำลังคน

วันทนี วาลิเกสิน และคณะ(2543 : 1) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมว่า หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานทั้งภาครัฐและอาสาสมัคร เพื่อมุ่งป้องกันและขจัดปัญหาสังคมหรือปรับปรุงความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล กลุ่ม และชุมชน และได้กล่าวไว้ว่า สวัสดิการสังคม เป็นระเบียบ นโยบาย ผลประโยชน์ และบริการ ซึ่งจะทำให้การดำเนินการจัดบริการต่าง ๆ เป็นไปโดยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นที่ยอมรับกันว่าสวัสดิการ

สังคมเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและถาวร เปลี่ยนแปลงจากสถานะที่เคยยากลำบาก ไปสู่สิ่งที่คาดหวังว่าดีกว่า รวมไปถึงความอุดมสมบูรณ์ในที่สุด

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2556 : 39) ได้ให้ความหมายสวัสดิการสังคม ว่าหมายถึง ระบบการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ระดับมาตรฐาน โดยบริการดังกล่าวจะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในด้านการศึกษาที่ดี การมีสุขภาพอนามัย การมีที่อยู่อาศัย การมีงานทำ การมีรายได้ การมีสวัสดิการแรงงาน การมีความมั่นคงทางการเมือง การมีนันทนาการและบริการสังคมทั่วไป โดยระบบบริการสังคมต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนต้องได้รับและเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการจัดบริการสังคม

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการสังคมที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคองค์กรชุมชน (ชุมชนและประชาชน) ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพื้นฐานของประชาชนตามสิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

2. ความสำคัญของงานสวัสดิการสังคม

งานสวัสดิการสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคนในสังคม ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตายอาจกล่าวได้ว่าวัฏจักรชีวิต (Life Cycle) ของคนในสังคมแต่ละคนต้องได้รับการขึ้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเช่นบริการด้านสุขภาพอนามัยบริการด้านการศึกษาด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งมักจะมีข้อคำถามว่าใครควรจะทำหน้าที่จัดระบบสวัสดิการสังคม ให้กับประชาชน และใครควรจะได้รับบริการบ้าง คนทุกคนในสังคม หรือกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม ควรจะได้รับการดูแลก่อนทำอะไรที่จะทำให้คนในสังคมได้รับการสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง การกระจายบริการหรือทรัพยากรให้กับประชาชนที่มีลักษณะปัญหาหลากหลายแตกต่างกัน ได้รับการบริการอย่างเป็นธรรมประเด็นเหล่านี้ ยังมีข้อโต้แย้งเป็นอย่างมากทั้งในด้านปรัชญา แนวคิดพัฒนาการของสังคมแต่ละสังคมและการประยุกต์ใช้ในลักษณะของนโยบายแผนงาน และกิจกรรมในอดีตการดูแลคุ้มครองสมาชิกของสังคม เป็นบทบาทหน้าที่ของสถาบันครอบครัว ครอบครัวจึงเป็นสถาบันแรกที่สำคัญต่อการสร้างระบบความมั่นคงของมนุษย์ และสังคม ระบบการดูแลสมาชิกในครอบครัวจึงขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจฐานะของครอบครัวนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไร แต่ถ้าครอบครัวใดไม่สามารถทำหน้าที่เบื้องต้นได้ระบบสนับสนุนทางสังคมรองลงมา คือ ระบบเครือข่ายครอบครัว เพื่อนบ้าน ระบบชุมชนก็จะทำหน้าที่ให้การดูแลสงเคราะห์แบบชั่วคราว ในขณะที่

องค์กรภาครัฐจะเข้ามามีบทบาทรับผิดชอบก็ต่อเมื่อ ระบบสนับสนุนทางสังคมที่ใกล้ชิดของบุคคลนั้น ไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้หน้าที่สำคัญของรัฐอีกประการหนึ่ง คือ การดูแลรับผิดชอบให้ประชาชนที่เดือดร้อน ให้ได้รับบริการสังคมขั้นพื้นฐานหรือบริการสวัสดิการสังคมจากรัฐ ฉะนั้นสิทธิของประชาชน ในฐานะที่เป็นพลเมืองของรัฐ (Civil Right) ก็ควรจะได้รับการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตจากรัฐ รัฐในฐานะผู้ปกครองที่มีอำนาจซึ่งมีหน้าที่โดยชอบธรรมที่จะจัดสรรทรัพยากรให้กับประชาชนในอดีตรัฐกับประชาชน ได้สร้างพันธะสัญญาร่วมกันที่เรียกว่า “สัญญาประชาคม” อำนาจของรัฐจึงเป็นอำนาจที่ชอบธรรมรัฐบาล จึงมีหน้าที่หลักโดยมีนโยบายการดูแลทุกข์ และสุขของประชาชน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามอัธยาศัยของตน ประชาชนส่วนใหญ่จึงมีความศรัทธาเชื่อถือต่ออำนาจรัฐว่า เป็นผู้ที่เหมาะสมต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐในรูปของกฎหมาย และพระราชบัญญัติสวัสดิการสังคมของแต่ละประเทศ (ระพีพรรณ คำหอม. 2549 : 1-2)

งานสวัสดิการสังคมจึงขึ้นอยู่กับระบบการเมืองการปกครองระบบเศรษฐกิจ และระบบสังคมวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตามการจัดบริการสวัสดิการ สวัสดิการสังคมซึ่งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่แตกต่างกัน เช่น กลุ่มประเทศเสรีนิยมประชาธิปไตย เชื่อว่าควรปล่อยให้กลไกตลาดทำหน้าที่จัดระบบบริการสวัสดิการสังคม รัฐจะปล่อยให้ประชาชนรับผิดชอบดูแลสวัสดิการของตนเองรัฐ จะเข้ามาทำหน้าที่ดูแลจัดสวัสดิการเฉพาะกลุ่ม ประชาชนที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ โดยรัฐได้สร้างเครื่องมือทดสอบความจำเป็นขึ้นมารัฐ จะจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งมาให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการกระจายบริการสวัสดิการสังคมให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ขณะที่กลุ่มประเทศสังคมนิยมส่วนหนึ่งเชื่อว่า รัฐควรมีหน้าที่จัดสรรทรัพยากรบริการสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นธรรมรัฐในฐานะผู้ปกครองจะไม่ปล่อยให้บริการสวัสดิการสังคมเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล บริการของรัฐในลักษณะนี้คำนึงถึงความเสมอภาคของคนทุกคนในสังคมที่พึงได้รับการจากรัฐ เป็นต้น จากความเชื่อดังกล่าวจึงส่งผลให้งานสวัสดิการสังคมของแต่ละประเทศแตกต่างกัน (ระพีพรรณ คำหอม. 2549 : 3)

ปัจจุบัน กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ทำให้กลุ่มประเทศสังคมนิยมส่วนหนึ่งล่มสลายไป สังคมโลกได้ก้าวเข้าสู่ระบบเสรีนิยมประชาธิปไตย งานสวัสดิการสังคมที่ปรากฏในลักษณะของรัฐสวัสดิการ (Welfare State) ส่วนหนึ่งได้ประสบปัญหาาร่วมกันที่สำคัญคือ รัฐไม่สามารถแบกรับภาระงบประมาณค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นอย่างคาดการณ์ไม่ได้ กับบริการสวัสดิการสังคมต่าง ๆ ได้โปรแกรมการจัดบริการในลักษณะการสงเคราะห์ประชาชน (Public Assistance) ไม่สามารถตอบสนองปัญหา และความต้องการที่แท้จริงให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้โดยเฉพาะ การพัฒนาให้กลุ่มเป้าหมายสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว นอกจากนี้

ยังมีข้อโต้แย้งของผู้บริหารประเทศ ส่วนหนึ่งซึ่งเชื่อว่า กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเป็นกลุ่มคนที่ เกียจ ไม่ทำงานรอแต่รับบริการจากรัฐ ซึ่งไม่เป็นธรรมกับประชาชนส่วนใหญ่ ที่ต้องทำงานเสียภาษี ให้รัฐ แต่รัฐต้องนำภาษีส่วนหนึ่งมาจัดให้กับคนกลุ่มนี้ ซึ่งแนวโน้มจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และ มักจะพึ่งพาบริการของรัฐในระยะยาวรัฐจะมีภาระความรับผิดชอบกับประชาชนกลุ่มนี้ โดยไม่ จำเป็นตัวอย่าง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาในยุค 1990 เป็นต้นมา ได้ตัดทอนโปรแกรมการให้ความ ช่วยเหลือครอบครัวที่มีปัญหาการเลี้ยงดูเด็ก (The Aid to Families with Dependent Children) หรือ เรียกโดยย่อว่า AFDC โปรแกรมนี้ได้ถูกยกเลิกไปในที่สุด เป็นต้น โดยมีการพัฒนาโปรแกรม บริการใหม่ที่เน้นการช่วยเหลือที่มุ่งให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้มีงานทำ และช่วยเหลือตนเอง มากขึ้นแทนการเป็นผู้รอรับบริการจากรัฐ (ระพีพรรณ คำหอม. 2547 : 4)

การจัดบริการสวัสดิการสังคมในอนาคต จึงได้รับการวิพากษ์ให้มีการทบทวน บทบาทของรัฐประเภทและลักษณะบริการสวัสดิการสังคมที่เป็นอยู่อาจไม่เหมาะสม และ สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง สังคมไทยก็ประสบปัญหาใน ลักษณะดังกล่าว เช่นกัน ซึ่งเป็นผลจากภาวะวิกฤตด้านเศรษฐกิจในกลางปี 2540 เป็นต้นมา รัฐไม่สามารถที่จะจัดบริการในลักษณะของรัฐสวัสดิการ (Welfare State) อีกต่อไปการจัดสวัสดิการ สังคมในปัจจุบันและอนาคตได้พยายามปรับตัวใหม่ในลักษณะของสวัสดิงาน (Workfare) แทน ขณะเดียวกันรัฐก็จำเป็นต้องใช้นโยบายการจัดวางระบบเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net) ที่ครอบคลุมคนทุกคนในสังคมเพื่อเป็นมาตรการรองรับปัญหาการว่างงานสูงใน อนาคต เช่น กับการจัดบริการสวัสดิการสังคมเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมแบบสงเคราะห์ เฉพาะหน้าเริ่มถูกจำกัดวงให้เล็กลงรัฐ ได้พยายามผลักดันระบบสวัสดิการสังคมในรูปของ โครงการ หลักประกันแทน ควบคู่กับการกระจายอำนาจลงมาจากท้องถิ่น และภาคประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดบริการสวัสดิการสังคมมากขึ้น การจัดระบบสวัสดิการสังคมจึงไม่ใช่บทบาทของรัฐ เช่น ที่ผ่านมาประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้มีการเคลื่อนไหวรวมกลุ่ม และเรียกร้องผลักดันให้เกิดระบบ สวัสดิการสังคมที่มีรูปแบบหลากหลาย โดยเริ่มจากความพร้อมของกลุ่มเล็ก ๆ ที่ตระหนักและเห็น ความสำคัญของการสร้างระบบความมั่นคงทางสังคมให้กับกลุ่มของตนเอง ในลักษณะของกองทุน สวัสดิการชุมชน ที่อาศัยจากการระดมทุนตามศักยภาพของคนในชุมชน เป็นหลักรูปแบบการ บริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่น คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลักกระแส การเปลี่ยนแปลงระบบสวัสดิการสังคมไทยจึงขึ้นอยู่กับประชาคมต่าง ๆ มากกว่าการปล่อยให้รัฐหา หน้าทีดูแลด้านสวัสดิการสังคมอีกต่อไป (ระพีพรรณ คำหอม. 2547 : 5)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของงานสวัสดิการสังคม มีความเกี่ยวข้องกับทุกคนตั้งแต่มี สภาพความเป็นคน คือ เริ่มต้นเมื่อคลอด แล้วอยู่รอด และสิ้นสุดลงเมื่อตาย ซึ่งสวัสดิการสังคม

จะเป็นตัวส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย และการมีงานทำมีรายได้ เป็นต้น

3. องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคม

ระพีพรรณ คำหอม (2547 : 15) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสวัสดิการสังคมไว้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะกว้างและลักษณะแคบ ดังนี้

องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะกว้างๆ แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการศึกษา (Education)
2. สุขภาพอนามัย (Health)
3. ที่อยู่อาศัย (Housing)
4. การทำงานและการมีรายได้ (Employment and Income Maintenance)
5. ความมั่นคงทางสังคม (Social Security)
6. บริการสังคม (Social Services)
7. นันทนาการ (Recreation)

องค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบ ๆ แบ่งเป็น 3 บริการ ได้แก่

1. บริการประกันสังคม (Social Insurance)
2. บริการสงเคราะห์ประชาชนบริการประชาสงเคราะห์บริการสาธารณสุขการ

(Public Assistance)

3. บริการสังคม (Social Services)

งานสวัสดิการสังคมเป็นภารกิจที่มุ่งสนองความต้องการประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วยความต้องการด้านร่างกายจิตใจอารมณ์และสังคมตามที่มาสโลว์ Maslow. 1954 : 81-82 (ศรีเรือน แก้วกังวาล .2539 : 104) กล่าวว่า พื้นฐานความต้องการของมนุษย์คือความต้องการด้านร่างกาย (Physical Needs) อันได้แก่ปัจจัยสี่คืออาหารเครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรคความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการความรัก (Social Need) หรือ การได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Need) และความต้องการที่จะเป็นทุกอย่างตามที่บุคคลจะทำได้เป็นการใช้พลังความสามารถของเขาอย่างเต็มที่

4. นโยบายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย

4.1 ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย (พ.ศ. 2542)

เพื่อเป็นการแสดงเจตนารมณ์ในเรื่องสิทธิของผู้สูงอายุดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทยเพื่อให้แผนงานนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ได้นำไปสู่การปฏิบัติ

ใน พ.ศ. 2542 ผู้แทนจากองค์การที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งภาครัฐและเอกชนขององค์กรผู้สูงอายุและผู้ทรงคุณวุฒิได้ร่วมกันจัดทำปฏิญญาผู้สูงอายุไทยขึ้นเพื่อถือปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุไทยโดยมีรายละเอียดดังนี้รัฐบาลองค์กรเอกชนประชาชนและสถาบันสังคมต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของผู้สูงอายุซึ่งได้ทำประโยชน์ในฐานะ “ผู้ให้” แก่สังคมมาโดยตลอดดังนั้นจึงควรได้รับผลในฐานะเป็น “ผู้รับ” จากสังคมด้วยปฏิญญาผู้สูงอายุไทยเป็นพันธกรณีเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ จึงได้กำหนดสาระสำคัญไว้ดังนี้

ข้อ 1 ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรีได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้งและละเมิดสิทธิโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองหรือครอบครัวได้และผู้พิการที่สูงอายุ

ข้อ 2 ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพรักความเข้าใจความเอื้ออาทรการดูแลเอาใจใส่การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่กันอย่างมีความสุข

ข้อ 3 ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนอย่างต่อเนื่องเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้านเพื่อสามารถปรับตัวบทบาทของตนให้สมวัย

ข้อ 4 ผู้สูงอายุควรได้รับการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้สังคมมีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยตาม ความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า

ข้อ 5 ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ต้องมีหลักประกันและสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจร โดยเท่าเทียมกันรวมทั้งได้รับการดูแลจนถึงวาระสุดท้าย ของชีวิตอย่างสงบตามคตินิยม

ข้อ 6 ผู้สูงอายุควรมีบทบาท และส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้สูงอายุด้วยกันและกับบุคคลทุกวัย

ข้อ 7 รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชนประชาชน สถาบันสังคมต้องกำหนดนโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุส่งเสริม และประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

ข้อ 8 รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชนสถาบันสังคม ต้องตรากฎหมายว่า ด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกัน และบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิคุ้มครองสวัสดิภาพและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

ข้อ 9 รัฐ โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชนประชาชนสถาบันสังคม ต้องรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความ กตัญญูทเวทิตีและความเอื้ออาทรต่อกัน

4.2 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ในพระราชบัญญัตินี้ได้ให้ความหมายของ “ผู้สูงอายุ” ไว้ว่าหมายถึง บุคคลซึ่งมี อายุเกินหกสิบปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

2. ผู้สูงอายุมิสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัตินี้ กล่าวไว้ดังนี้

2.1 การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้ โดยให้ความสะดวก และรวดเร็วเป็นพิเศษ

2.2 การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

2.3 การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

2.4 การพัฒนาตนเอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มใน ลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

2.5 การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น ๆ

2.6 การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

2.7 การยกเว้นหรือลดหย่อนค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

2.8 การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรุณกรรม หรือถูก แสวงหาประโยชน์ด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

2.9 การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือใน ทางแก้ไขปัญหา

2.10 การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่ม ให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

2.11 การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

2.12 การสงเคราะห์การจัดการศพตามประเพณี

2.13 การอื่นตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) ประกาศกำหนดการ คุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนดังกล่าวให้ดำเนินการให้โดยไม่คิดมูลค่า หรือโดยให้ส่วนลด เป็นกรณีพิเศษก็ได้แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ ประกาศกำหนด

3. การได้สิทธิหรือประโยชน์ของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้สูงอายุได้รับตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น

4. ให้จัดตั้งกองทุนเรียกว่า “กองทุนผู้สูงอายุ” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และสนับสนุนผู้สูงอายุ ซึ่งกองทุนประกอบด้วย

4.1 เงินทุนประเดิมที่รัฐจัดสรรให้

4.2 เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

4.3 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้

4.4 เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ

4.5 เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนหรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมาย

4.6 ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน เงินและดอกผลดังกล่าวนี้

ไม่หักเก็บเป็นรายได้ของแผ่นดิน

5. สำหรับกรณีมีผู้บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กองทุน ผู้บริจาคมิสิทธินำไปลดหย่อนในการเรียกเก็บภาษีเงินได้

6. ในกรณีที่ผู้อุปการะเลี้ยงดูบุพการีซึ่งเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ผู้นั้นจะได้รับการลดหย่อนภาษี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

4.3 มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดแนวทางการจัดทำมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ โดยได้แบ่งเป็นประเภทมาตรฐานด้านต่าง ๆ รวม 6 ด้าน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 29-32)

1. มาตรฐานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ประกอบด้วย

1.1 จัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ

1.2 บริการตรวจสุขภาพที่บ้าน

1.3 บริการให้ความรู้ แนะนำ การดูแลสุขภาพที่ถูกต้องวิธีให้กับผู้ที่ดูแลผู้สูงอายุ เช่น การจัดโครงการฝึกอบรมให้ผู้ที่ต้องดูแลผู้สูงอายุในครัวเรือน

1.4 บริการตรวจสุขภาพประจำปี

1.5 บริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บเป็นรายบุคคล

1.6 ออกบัตรประจำตัวให้กับผู้สูงอายุเพื่อรักษาฟรีในโรงพยาบาล

ผู้สูงอายุมิสิทธิรับการตรวจรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลแห่งนั้น โดยไม่เสียค่ารักษาพยาบาล ค่ารักษาพยาบาลในที่นี้หมายถึง เงินที่สถานพยาบาลเรียกเก็บในการรักษาพยาบาล ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้สูงอายุด้านรักษาพยาบาล พ.ศ. 2535

1.7 การบริการทางการแพทย์และการบริการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

1.8 บริการช่วยเหลือคำรักษาพยาบาล

1.9 การประกันสุขภาพ

1.10 บริการด้านกายภาพบำบัด

2. มาตรฐานด้านรายได้

2.1 จัดสวัสดิการด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและไม่มีแหล่งพึ่งพิงที่

เพียงพอ

2.2 ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน

2.3 การช่วยเหลือค่าครองชีพประจำวัน

2.4 จ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ

2.5 การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

2.6 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

2.7 ให้ส่วนลดในรายการต่าง ๆ เช่น ค่าซื้อยา ค่าโดยสารรถสาธารณะ ค่า

โรงแรม ภัตตาคาร กิจกรรมด้านบันเทิง และสถานที่ราชการ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน อุทยานแห่งชาติ ตลอดจน ค่าบริการด้านทันตกรรม

2.8 ให้ทุนประกอบอาชีพที่เหมาะสม

3. มาตรฐานด้านที่พักอาศัย

3.1 บ้านพักคนชรา เป็นบริการที่พักรักษาที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายและอารมณ์ ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางการเงินหรือปัญหาอื่น ๆ อันเป็นเหตุจำเป็นต้องแยกออกจากครอบครัว หรือผู้มีรายได้น้อย

3.2 สถานพยาบาลเป็นบริการที่พักรักษาสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการรักษาพยาบาล เป็นประจำและต่อเนื่อง หรือต้องการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด

3.3 บ้านพักคนชราที่ต้องเสียค่าบริการส่วนหนึ่ง

3.4 บริการครอบครัวอุปถัมภ์เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวหรือไร้ที่พึ่ง

3.5 การจัดที่พักรักษาและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

4. มาตรฐานด้านนันทนาการ

4.1 การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์กลางข่าวสาร แหล่งพบปะสังสรรค์ ของผู้สูงอายุ รวมทั้งเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา จัดทัศนศึกษาด้านศาสนา ด้านศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ

4.2 ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เพื่อให้การปรึกษาแก่ผู้สูงอายุละสมาชิกในครอบครัว เป็นสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ ทำงานอดิเรก เป็นต้น

4.3 สโมสรผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อน ออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ การรับบริการตรวจสุขภาพ การเรียนอาชีพ การเรียนภาษา การรับปรึกษาปัญหา การบำเพ็ญประโยชน์ให้สังคม เช่น สอนหนังสือ เล่านิทาน สอนดนตรี สอนศิลปะ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยและพิการ

4.4 บริการนันทนาการ งานรื่นเริงในวันนักขัตฤกษ์

4.5 การจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกับเยาวชน คนในชุมชน กลุ่มเครือข่าย

4.6 การทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่

5. มาตรฐานด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง

5.1 โอกาสในการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคม

5.2 การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น

5.3 การสงเคราะห์การจัดการศพตามประเพณี

5.4 จัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยมีลักษณะการให้บริการ ดังนี้

5.4.1 การบริการภายในศูนย์ ได้แก่ บริการด้านสุขภาพอนามัย กายภาพบำบัด สังคมสงเคราะห์ กิจกรรมเสริมรายได้ กิจกรรมเสริมความรู้ นันทนาการ และกิจกรรมด้านศาสนา เป็นต้น

5.4.2 บริการหน่วยเคลื่อนที่ เป็นบริการที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน โดยการออกหน่วยเคลื่อนที่เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำปรึกษาแก้ไขปัญหา บริการด้านสุขภาพอนามัย และบริการด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

5.4.3 บริการบ้านพักฉุกเฉิน เป็นบริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยการรับเข้าบ้านพักในบ้านพักฉุกเฉิน เป็นการชั่วคราว

5.5 บริการด้านศาสนกิจ และบริการฌาปนกิจให้คนชราที่ไม่มีญาติ

5.6 จัดฌาปนกิจสงเคราะห์

5.7 ลดหย่อนภาษีให้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุที่เป็นบุพการีและไม่มีรายได้ หรือมีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาท

5.8 จัดให้มีกฎหมายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ

5.9 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องจนวาระสุดท้ายของชีวิต

5.10 ทรนงค์ให้คนในครอบครัวและชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ

5.11 ส่งเสริมค่านิยมในการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ

5.12 ส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุโดยการให้ความรู้และข้อมูลแก่ผู้ดูแลผู้สูงอายุเกี่ยวกับบริการต่างๆที่เป็นประโยชน์

5.13 บริการด้านกฎหมายเพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย สิทธิ และสวัสดิการ

5.14 การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกละเมิดสิทธิโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง

5.15 การให้คำแนะนำ ปรีกษาหรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไขปัญหาคือครอบครัว

6. มาตรฐานด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนจัดตั้ง และพัฒนาบริการทางด้านสังคมในชุมชนที่สามารถเข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด โดยเน้นการให้บริการถึงบ้านและการสอดประสานกันระหว่างบริการทางสุขภาพและทางสังคม โดยครอบคลุมบริการดังต่อไปนี้

6.1 ศูนย์เอนกประสงค์ผู้สูงอายุ

6.2 ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเวลากลางวัน

6.3 บริการเยี่ยมบ้าน

6.4 ระบบดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

6.5 บริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล

6.6 จัดตั้งระบบเฝ้าระวัง เกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน

6.7 จัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

6.8 ให้ความรู้ความสามารถให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุและอาสาสมัครผู้ดูแล

6.9 สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในชุมชน

6.10 บริการแม่บ้าน โดยการจัดส่งแม่บ้านไปช่วยเหลือผู้สูงอายุในการทำงานบ้านต่างๆ เช่น การจ่ายของ ทำความสะอาดบ้าน ประกอบอาหาร และการช่วยเหลืออื่น ๆ ที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุสบายขึ้น

4.4 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ ขยายสิทธิของผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้นจากรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 โดยกำหนดไว้ทั้งในด้านสิทธิเสรีภาพ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐสิทธิในการได้รับสวัสดิการจากภาครัฐ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังจะเห็นได้เช่น (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. 2550 : 6)

มาตรา 40 กล่าวไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(6) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตัวอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศ”

มาตรา 53 กล่าวไว้ว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ”

มาตรา 80 กล่าวไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในภาวะลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้”

มาตรา 84 กล่าวไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้

(4) จัดให้มีการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึง”

4.5 แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1

พ.ศ. 2552

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติได้จัดทำแผนการแบ่งยุทธศาสตร์ ออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ เป็นการเตรียมมาตรการสำหรับผู้สูงอายุไว้ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ มีมาตรการ ดังนี้

1.1 มาตรการหลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ

1.2 มาตรการการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.3 มาตรการ การปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่า

และศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ มีมาตรการ ดังนี้

2.1 มาตรการส่งเสริมความรู้ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน และดูแล

ตนเองเบื้องต้น

ผู้สูงอายุ

2.2 มาตรการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและเสริมความเข้มแข็งขององค์กร

2.3 มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ

2.4 มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ

2.5 มาตรการส่งเสริมสนับสนุนสื่อและข่าวสาร

2.6 มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม

3. ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ มีมาตรการ ดังนี้

3.1 มาตรการคุ้มครองด้านรายได้

3.2 มาตรการหลักประกันด้านสุขภาพ

3.3 มาตรการด้านครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง

3.4 มาตรการระบบบริการ และเครือข่ายการเกื้อหนุน

4. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุ มีมาตรการ

ดังนี้

4.1 มาตรการการบริหารจัดการ เพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ

4.2 มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ด้านผู้สูงอายุ

5. ยุทธศาสตร์ด้านการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและ

การติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ มีมาตรการดังนี้

5.1 มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิจัยดำเนินการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ

5.2 มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาการบริการ และการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเหมาะสม

5.3 มาตรการดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผล การดำเนินการตามผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

5.4 มาตรการพัฒนาระบบข้อมูลทางด้านผู้สูงอายุให้เป็นระบบและทันสมัย

ยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ด้านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุปรากฏอยู่ใน 3 ยุทธศาสตร์คือ 1) ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเมื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ 2) ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุและ 3) ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้สูงอายุอยู่ภายใต้ปรัชญาการสร้างหลักประกันในวัยสูงอายุที่เน้นกระบวนการพัฒนา เพื่อสร้างความมั่นคงทางสังคมโดยให้ผู้สูงอายุ ช่วยตนเอง

ครอบครัวเกื้อหนุนชุมชนช่วยเหลือสังคมรัฐเกื้อหนุนการตระหนักในคุณค่า และศักยภาพของ ผู้สูงอายุการสร้างคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว และชุมชน ดังนั้น ร่างแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 ได้กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละยุทธศาสตร์ไว้ชัดเจน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ผู้สูงอายุมีสถานะดีทั้งสุขภาพกายและจิตอยู่กับครอบครัวอย่างอบอุ่นมี หลักประกันมั่นคงอยู่อย่างมีคุณค่ามีศักดิ์ศรีพึ่งตนเองได้มีส่วนร่วมและเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ของครอบครัวและชุมชน

5. หลักการของสวัสดิการสังคมไทย

การจัดสวัสดิการสังคมของไทยในปัจจุบันได้คำนึงถึงหลักการที่สอดคล้องกับความเป็นสากลโลกโดยรองศาสตราจารย์ ระเบียบธรรม คำหอม (2547 : 25) กล่าวไว้ว่า หลักการของสวัสดิการสังคมไทยที่สำคัญ ได้แก่

1. สิทธิมนุษยชน (Human Rights) สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดถึงสิทธิของบุคคลสิทธิของเด็กสตรีคนชราและผู้พิการ ทูพพลภาพที่เน้นให้มีการพิทักษ์ปกป้องคุ้มครองสิทธิของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวโดยเฉพาะบริการพื้นฐานที่ประชาชนไทยควรจะได้รับเช่นบริการการศึกษาภาคบังคับบริการประกันสุขภาพจากโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค
2. ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) ประชาชนทุกคนควรได้รับบริการสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานจากรัฐบริการที่มุ่งตอบสนองปัญหาและความต้องการของคนในสังคม โดยทั่วไปบริการพื้นฐาน มักจะถือเป็นบริการขั้นต่ำสุด (Minimum Needs) ที่รัฐต้องจัดให้กับคนในสังคมเช่นการศึกษาภาคบังคับ บริการสุขภาพอนามัยของรัฐ เป็นต้น ซึ่งรัฐได้กำหนดให้มีเครื่องชี้วัดถึงความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เพื่อให้สามารถตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของคนในสังคมได้ในระดับหนึ่ง
3. ความเป็นธรรมทางสังคม (Social Justice) หลักการสำคัญข้อนี้บริการสวัสดิการสังคมที่ดีจะต้องเป็นบริการที่อยู่บนพื้นฐานความถูกต้องของกฎหมายความยุติธรรมทางสังคมบริการทุกคนไม่ว่าผู้รับบริการจะอยู่ในฐานะหรือความเป็นอยู่อย่างไรรัฐควรจัดสวัสดิการให้อย่างยุติธรรมไม่เกิดความเหลื่อมล้ำกันทั้งนี้เพื่อเป็นการลดช่องว่างระหว่างประชาชนไม่เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกซึ่งยากแก่การควบคุมนำไปสู่การแตกร้างในหมู่คณะชุมชนด้วยกันเช่นการจัดสร้างแพลตฟอร์มราคาถูกขายให้ประชาชนแต่ประชาชนมีมากควรใช้วิธีจับสลากเพื่อความยุติธรรม
4. ความสม่ำเสมอบริการที่จัดให้แก่ประชาชนในประเทศ ควรจัดให้อย่างสม่ำเสมอไม่ใช่อัดตามความพอใจของรัฐบาล หรือผู้ให้บริการการจัดสวัสดิการให้ประชาชนเพียงชั่วคราวย่อมไม่ก่อให้เกิดความผูกพันที่ีระหว่างกัน

5. การไม่เป็นภาระแก่ประชาชนการจัดสวัสดิการเพื่อผ่อนคลายความเดือดร้อน และเสริมสร้างความผาสุกให้แก่ประชาชนดังนั้นการจัดสวัสดิการไม่ควรเป็นภาระแก่ประชาชน จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าหลักการของสวัสดิการสังคมไทยที่ยึดถือเป็น หลักปฏิบัติสำหรับการจัดสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 5 ประการ คือ สิทธิ มนุษยชนความต้องการขั้นพื้นฐานความเป็นธรรมทางสังคมความสม่ำเสมอ และการไม่เป็นภาระ แก่ประชาชน

6. หลักเกณฑ์การจัดสวัสดิการสังคมในแง่ของรัฐหรือองค์กร

รัฐหรือองค์กรที่จัดบริการสวัสดิการสังคมอาจจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์สำคัญ ๆ ที่จะไปสู่การตัดสินใจ โปรแกรมบริการที่ควรจัดให้มีขึ้นหรือไม่โดยพิจารณาจากประเด็นต่อไปนี้ (ระพีพรรณ คำหอม, 2547 : 27-30)

1. คำนึงถึงต้นทุนหรืองบประมาณการจัดบริการสวัสดิการสังคม ในรูป โปรแกรมกิจกรรมใดก็ตาม รัฐจะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบรัดกุม โดยเฉพาะจะต้องมีการศึกษา อย่างจริงจังเกี่ยวกับมาตรการการเงินการคลังของรัฐ ว่ารัฐมีแผนงานรองรับการดำเนินงานใน ลักษณะใด ซึ่งในสังคมไทย มักจะเข้าใจผิดว่าการจัดบริการสวัสดิการสังคม คือ การใช้งบประมาณ สูงมาก และจะเป็นภาระผูกพันด้านงบประมาณของรัฐในระยะยาว ดังนั้นรัฐจึงมักจะผ่านโครงการ บริการเหล่านี้ได้ยากกว่าโครงการเชิงเศรษฐกิจ เช่น การผ่านพระราชบัญญัติสวัสดิการสังคม แห่งชาติของไทย ไม่สามารถผ่านมติคณะรัฐมนตรีได้ เพราะรัฐบาลแต่ละสมัยมักให้เหตุผลว่า รัฐ ไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะดำเนินการได้เป็นต้น

2. คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นการจัดสวัสดิการสังคมของรัฐ หรือองค์กรนัก สวัสดิการสังคมจำเป็นต้องคิดอย่างรอบด้านว่าจะทำให้กระทบกับปัญหาสังคมด้านอื่น ๆ ที่ยังไม่ เกิดขึ้นหรือไม่ เช่น การให้ภาคเอกชนขยายสถานพยาบาลมากขึ้น รัฐเห็นว่าเพื่อเปิดการแข่งขันเสรี ให้นำลงทุนทางธุรกิจโรงพยาบาลในไทยเพิ่มขึ้น แต่หากรัฐไม่สามารถควบคุมคุณภาพการ ให้บริการราคาการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชน คือ การซื้อ บริการสุขภาพราคาแพงกว่าที่เป็นจริงและเกิดการบริโภคที่ไม่จำเป็น เช่น การตรวจสุขภาพด้วย เครื่องมือทันสมัยแทนการตรวจด้วยเครื่องมือทางการแพทย์ปกติ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก็เกิดขึ้น ในประเทศสหรัฐอเมริกา และอีกหลาย ๆ ประเทศที่พัฒนาแล้ว

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมรัฐ หรือองค์กรควร คำนึงถึงผลประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นด้านประสิทธิภาพประสิทธิผลการประหยัด และประโยชน์ ที่จะเกิดขึ้นว่าได้รับกับประชาชนเฉพาะกลุ่มหรือประชาชนทุกคน และบริการที่จัดจะไปสู่การ พัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด

4. คำนี้ถึงการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาบริการสวัสดิการสังคม เป็นบริการที่กว้างจึงจำเป็นต้องจัดให้มีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาสังคม และความ ต้องการของประชาชนแต่รัฐไม่สามารถจัดบริการในทุกด้านพร้อม ๆ กัน ได้ เนื่องจากข้อจำกัด ของต้นทุนหรืองบประมาณรัฐ หรือองค์กรควรต้องจัดลำดับความสำคัญของปัญหาสังคมของพื้นที่ และจัดบริการสวัสดิการสังคมในปัญหาเร่งด่วนก่อน

จากการศึกษาหลักเกณฑ์การจัดสวัสดิการสังคมสามารถสรุปได้ว่าไม่ว่าจะเป็นในแง่ ของรัฐหรือเอกชนที่เป็นผู้ดำเนินการด้านสวัสดิการสังคมต่างคำนึงถึงเรื่องต้นทุนกำไร ความคุ้มค่า และข้อจำกัดหลายอย่างจึงทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่าง แท้จริง

7. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2556 : 4-7) ได้แบ่งรูปแบบ การจัดสวัสดิการสังคมที่เกิดขึ้นจริงของสังคมไทยแบ่งออกเป็น 6 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมตามพื้นที่ (Area - Based) การจัดสวัสดิการ สังคมในรูปแบบของพื้นที่เป็นฐาน โดยทั่วไปเป็นการจัดตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์พื้นที่การปกครอง ประเทศเช่น ภาคจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น ตำบล รูปแบบการจัดสวัสดิการลักษณะนี้ หน่วยงานใน พื้นที่ที่จะต้องมาร่วมกันจัดบริการตามภารกิจหน้าที่ขององค์กรสวัสดิการสังคม เพื่อให้เกิดความ ครอบคลุมทั่วถึงเป็นธรรม และมีมาตรฐานที่ดีด้านคุณภาพบริการ

2. รูปแบบสวัสดิการตามพื้นที่ เป็นฐานจึงมีข้อจำกัดต่อการเข้าถึงแหล่งบริการ ของกลุ่มเป้าหมาย เพราะต้องแสดงหลักฐานสิทธิตามภูมิลำเนาของการตั้งถิ่นฐาน ที่อยู่อาศัยเป็น หลักปัจจุบันรูปแบบนี้จึงควรพัฒนาโดยใช้มิติอื่น ๆ มาร่วม เช่น ใช้ทั้งพื้นที่เป็นฐาน (Area - Based) ร่วมกับการใช้โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรภาครัฐ (Functional - Based) และการใช้การมี ส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ (Participation - Based) เพื่อให้เกิดรูปแบบการจัดสวัสดิการทั้งแนวคิด (การสั่งการจากบนลงล่าง) และแนวราบร่วมกันที่สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ

3. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมตามวิธีการ (Methods) รูปแบบนี้ให้ ความสำคัญกับวิธีการให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ระดับจุลภาค เช่น เฉพาะรายกลุ่มชนและ ชุมชนซึ่งถือเป็นรูปแบบการจัดบริการโดยตรงกับกลุ่มเป้าหมาย ขณะที่การให้บริการโดยทางอ้อม ระดับมหภาค เช่น การบริหารงานองค์กร และการวิจัยก็เป็นการสนับสนุนให้เกิดรูปแบบการจัด สวัสดิการใหม่ ๆ ขึ้น แต่โดยทั่วไปรูปแบบการจัดสวัสดิการจะเน้นที่ การให้บริการเฉพาะรายมาก จึงส่งผลให้รูปแบบการจัดสวัสดิการในวิธีการอื่น ๆ ถูกให้ความสำคัญน้อยกว่ารูปแบบการจัด สวัสดิการสังคมในลักษณะนี้ จึงต้องใช้ทั้งระดับจุลภาคร่วมกับระดับมหภาค ปัจจุบันรูปแบบการ

จัดสวัสดิการฯ จึงต้องมีการพัฒนาหลาย ๆ วิธีการทางสังคมสงเคราะห์เน้นการบูรณาการร่วมกัน โดยเฉพาะการกระทำทางสังคม (Social Action) เช่นการรณรงค์การผลักดันการต่อรองกับกลไกต่าง ๆ ทางสังคมเพื่อให้เกิดรูปแบบสวัสดิการใหม่ ๆ ขึ้น

4. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมในลักษณะของการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมในลักษณะนี้ เป็นการสร้างกระแสใหม่กระแสนทางเลือกของสังคมต่อการจัดสวัสดิการที่เชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาสำคัญของสังคม ที่เชื่อว่าจะต้องเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ให้กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ให้รู้จักการปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนเองการเมืองและสังคมวัฒนธรรมการเคลื่อนไหวทางสังคมก็เพื่อสร้างความตระหนักของคนในสังคม ความรับผิดชอบทางสังคมร่วมกันด้านสวัสดิการสังคม เช่น การใช้เครือข่ายการใช้องค์กรชุมชนเคลื่อนไหวต่อรองกับอำนาจรัฐ เป็นต้น รูปแบบนี้เชื่อว่าจำเป็นต้องกำหนดแผนยุทธศาสตร์เป้าหมายกลไกการทำงานเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนไปในทิศทางที่เหมาะสม

5. รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมโดยสถาบัน (Institutional - Based) รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม โดยสถาบันเป็นการจัดสวัสดิการที่รัฐเชื่อว่า รัฐควรแทรกแซงการจัดสวัสดิการให้กับประชาชนโดยใช้โครงสร้างอำนาจของรัฐทำหน้าที่จัดระบบสวัสดิการสังคมในลักษณะต่าง ๆ เช่นสวัสดิการภาคบังคับ เป็นการจัดผ่านกลไกนโยบายสังคมทางกฎหมายเช่นบริการประกันสังคมบริการการศึกษาภาคบังคับบริการประกันสุขภาพบริการสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ เป็นต้น แต่เนื่องจากบริการดังกล่าว ไม่สามารถตอบสนองกับความต้องการของคนทุกคนในสังคมได้ จึงทำให้เกิดรูปแบบการจัดบริการสวัสดิการที่ลดการพึ่งพาสถาบันของรัฐลง (Deinstitutional - Based) บริการในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นจากภาคส่วนของชุมชนประชาชนที่มีศักยภาพความเข้มแข็งเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ชุมชนบริการลักษณะนี้มีความเชื่อที่ว่ารัฐควรลดบทบาทการแทรกแซงการจัดสวัสดิการลง แต่ปล่อยให้กลไกของชุมชนประชาชนทำหน้าที่จัดสวัสดิการแทนรัฐ

อย่างไรก็ตาม นักวิชาการไทยหลายท่านเชื่อว่าการจัดสวัสดิการสังคมของไทยควรใช้รูปแบบทั้งโดยสถาบัน (Institutional - Based) และรูปแบบลดการพึ่งพาสถาบันของรัฐลง (Deinstitutional - Based) มาเป็นรูปแบบสวัสดิการผสม (Mixed Model) ที่ใช้ทั้ง 2 ลักษณะเข้าด้วยกันจึงจะส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนโดยรวมในที่นี่ รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม หมายถึง การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสม เป็นธรรมชาติทั่วถึงเท่าเทียม มีมาตรฐานเป็นรูปแบบที่มีความหลากหลาย เป็นสวัสดิการแบบทางเลือกให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในสังคม

6. รูปแบบสวัสดิการรูปแบบของสวัสดิการสังคมเกิดจากกลไกต่าง ๆ ได้แก่ กลไกของนโยบาย กลไกการบริหารจัดการและกลไกการดำเนินงาน ซึ่งการจัดสวัสดิการสังคมจะ

บรรลุมัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการใช้กลไกการทำงานทั้ง 3 ส่วน ไปพร้อม ๆ กัน ประการแรกจุดแข็งหมายถึงจุดเด่น หรือจุดเข้มแข็ง หรือข้อดีที่ทำให้การจัดสวัสดิการสังคม บรรลุมัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประการที่สองจุดอ่อน หมายถึง ข้ออ่อน หรือข้อเสียที่ทำให้การจัดสวัสดิการสังคมเกิดปัญหาอุปสรรคและไม่สามารถบรรลุมัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ และประการที่สามคือ ทางเลือกของรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมหมายถึงการที่ภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมมีส่วนร่วม กำหนดร่วมจัดรูปแบบสวัสดิการสังคมที่มีมากกว่า 1 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบรัฐสวัสดิการรูปแบบสวัสดิการสังคมพหุลักษณะรูปแบบสวัสดิการสังคมประชานิยมรูปแบบสวัสดิการสังคมท้องถิ่นและรูปแบบสวัสดิการสังคมเฉพาะกลุ่ม เป็นต้น

รูปแบบสวัสดิการที่เกิดจากการจัดสวัสดิการมากกว่า 1 รูปแบบ ขึ้นไป ถือเป็นรูปแบบใหม่ที่เกิดจากการจัดระเบียบโลกใหม่ (New World Order Model) ของนักคิดสวัสดิการสังคมทั่วโลกที่เชื่อว่า หลังยุคโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลให้ระบบสวัสดิการสังคมในอดีตที่ผ่านมาต้องปรับตัวใหม่เนื่องจากความหลากหลายของชนเผ่าเชื้อชาติ วัฒนธรรมมีมากขึ้น การจัดสวัสดิการในรูปแบบนี้จึงให้ความสำคัญกับมนุษย์ทุกคน (Welfare for Alls) ภายใต้หลักการสิทธิความเท่าเทียม ความเป็นธรรมการมีส่วนร่วมและความต้องการของประชาชนในที่นี้หมายถึง 3 ส่วนหลัก ได้แก่ (กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์, 2556 : 7)

1. สวัสดิการกระแสหลัก หมายถึง สวัสดิการโดยรัฐเป็นการจัดสวัสดิการภาคบังคับของรัฐที่จัดให้กับประชาชน โดยคำนึงถึงความครอบคลุมทั่วถึง เป็นธรรมครบถ้วน รูปแบบที่จัดให้ เช่น การจัดบริการในรูปแบบของสถาบันการบริการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดสวัสดิการกระแสหลักนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดโดยผ่านกลไกระบบการเงินการคลัง ระบบภาษีของรัฐ และโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรเป็นหลัก เช่น รูปแบบสวัสดิการพื้นฐาน (ภาคบังคับ) รูปแบบสวัสดิการท้องถิ่น เป็นต้น

2. สวัสดิการกระแสรอง หมายถึง สวัสดิการทางเลือกที่เกิดขึ้นจากศักยภาพ ความเข้มแข็งของภาคชุมชนภาคประชาชน และภาคพื้นถิ่นสวัสดิการในรูปแบบนี้จะเกิดขึ้นจากความสนใจความสมัครใจร่วมกัน ของกลุ่มเป้าหมายเป็นรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ การจัดระบบสวัสดิการจึงขึ้นอยู่กับข้อตกลงร่วมกันประกอบด้วย

2.1 สวัสดิการพื้นถิ่น หมายถึง การสร้างหลักประกันผ่านช่องทางของวัฒนธรรมให้กับคนในชุมชนเป็นสวัสดิการที่เกิดขึ้นจากฐานคิดด้านประเพณีด้านวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นด้านภูมิปัญญาชาวบ้านด้านศาสนาด้านจิตวิญญาณด้านอื่น ๆ เช่น กองบุญข้าวกองทุนชาภาคในศาสนาอิสลาม เป็นต้น

2.2 สวัสดิการชุมชนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนได้ให้ความหมาย สวัสดิการชุมชน หมายถึง การสร้างหลักประกัน เพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน หมายรวมถึง

ทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปแบบของสิ่งของเงินทุนน้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย เช่น กองทุนสัจจะออมทรัพย์กองทุนออมวันละบาทกองทุนสวัสดิการผู้นำชุมชน กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น

3. สวัสดิการท้องถิ่น คือ สวัสดิการโดยรัฐที่เกิดจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นเป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการร่วมระหว่างรัฐบาลกลาง กับรัฐบาลท้องถิ่น โดยใช้แผนโครงการกิจกรรมด้านสวัสดิการสังคม ที่ตอบสนองกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

ดังนั้น ทิศทางการจัดสวัสดิการสังคมหมายถึงการคาดการณ์ถึงการปรับตัวของระบบการจัดสวัสดิการสังคมไทยในอนาคตที่น่าจะเกิดขึ้นหรือเป็นไปได้ในระยะ 5 – 10 ปี ข้างหน้า ในที่นี้จะคาดการณ์เป็น 2 ระยะได้แก่ ระยะสั้น (5 ปี) และระยะยาว (10 ปีขึ้นไป)

8. การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของต่างประเทศและประเทศไทย

มัทนา พนานิรามัย (2546 : 26-30) สังเคราะห์รายงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ 5 ประเทศในอาเซียน คือ มาเลเซีย เกาหลี ฮองกง สิงคโปร์ และไทย ในเรื่องนโยบายและทิศทางนโยบายด้านผู้สูงอายุในอนาคต (National Policy and Future Direction) และการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (Long Term Care for the Elderly) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

8.1 ประเทศมาเลเซีย

มีสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุต่อประชากร ทั้งหมดราว 6.4 ล้านคน จะไม่มีนโยบายด้านผู้สูงอายุที่แน่ชัดบริการที่รัฐเป็นผู้จัดหาให้เช่นการดูแลภายในสถาบันมีจำนวนน้อยมากเพราะถือว่าการดูแลผู้สูงอายุควรเป็นหน้าที่ของครอบครัว โดยมีสังคมเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือต่อมาในปี ค.ศ. 1995 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายแห่งชาติว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความพึงพอใจและความมีศักดิ์ศรี และมีโอกาสได้รับหลักประกันและบริการอย่างทั่วถึง ทั้งนี้เนื่องจากหลักประกันรายได้ของผู้สูงอายุ รัฐได้จัดให้มีขึ้นเฉพาะในกลุ่มข้าราชการพลเรือน และทหารในรูปแบบของเงินบำนาญรายเดือน โดยที่ข้าราชการเหล่านี้ไม่ต้องจ่ายเบี้ยประกันและกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ในกลุ่มลูกจ้างเอกชนซึ่งลูกจ้างต้องจ่ายเงินสมทบร้อยละ 12 เงินสมทบจะถูกนำไปออมไว้ในนามของลูกจ้างในระบบบัญชี 3 ประเภท โดยมีวัตถุประสงค์ของการออม เพื่อการลงทุน การซื้อบ้าน และการรักษาพยาบาล ส่วนเงินที่เหลือจากกิจกรรมทั้งสามประเภท ผู้ประกันตนสามารถถอนออกไปได้เมื่อเกษียณอายุ แต่โครงการดังกล่าว ยังครอบคลุมลูกจ้างเอกชนได้ไม่มากนัก ระบบประกันสุขภาพยังไม่แพร่หลายในประเทศมาเลเซียมากนัก ผู้สูงอายุจะเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายของตนเองถึงร้อยละ 75 ดังนั้น นโยบายของประเทศในอนาคตจึงมุ่งเน้นการเพิ่ม

หลักประกันด้านรายได้ และการแก้ปัญหาด้านการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อผู้สูงอายุ เป็นสำคัญ

8.2 ประเทศเกาหลี

นโยบายการพัฒนาประเทศเกาหลีในอดีต มุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มากกว่าด้านสังคม ประกอบกับวัฒนธรรมประเพณีในประเทศเกาหลีเองที่เคารพนับถือบรรพบุรุษ ดังนั้น สังคมและบุตรหลานจึงมีหน้าที่ในการดูแลผู้สูงอายุ มาตรการ และนโยบายของรัฐบาลจึง มุ่งเน้นการจัดบริการเพื่อผู้สูงอายุที่ยากจน และเป็นโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มากกว่า การมุ่งเน้นการป้องกัน หรือแผนระยะยาว จึงส่งผลให้ปัญหาผู้สูงอายุทวีความรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายสวัสดิการสังคม เพื่อผู้สูงอายุใน 4 ลักษณะ คือ การประกันรายได้การ บริการด้านสุขภาพ หลักประกันด้านที่อยู่อาศัย และบริการอื่น ๆ หลักการประกันรายได้ของ เกาหลี มีอยู่ 5 ประเภทคือ (1) บำนาญของรัฐซึ่งประกอบด้วยบำนาญที่จ่ายให้แก่ข้าราชการทั่วไป และครูโรงเรียนเอกชน และเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระสามารถเข้าสู่การประกันดังกล่าว ได้ โดยการจ่ายเงินสมทบเป็น 2 เท่า ของลูกจ้างทั่วไป และลูกจ้างในภาคเกษตร และประมาณจะ จ่ายเงินสมทบร่วมกับรัฐในอัตราคงที่อัตราหนึ่ง (2) โครงการความช่วยเหลือของรัฐ เพื่อช่วยเหลือ ชาวเกาหลีให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามมาตรฐานขั้นต่ำ โดยผู้สูงอายุที่จะได้รับความช่วยเหลือ จากรัฐจะต้องเป็นผู้ขาดการอุปการะ หรือผู้อุปการะมีรายได้น้อยกว่าเส้นความยากจน โดยจะได้รับ ความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางร้อยละ 80 รัฐบาลท้องถิ่นร้อยละ 20 (3) บำนาญแสดงความเคารพ ต่อผู้สูงอายุ โดยจะให้ความช่วยเหลือเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้น้อย (4) โครงการให้เกียรติ ผู้สูงอายุ โดยให้นายจ้าง ต้องจ่ายเงินเข้ากองทุนเกษียณอายุปีละหนึ่งเดือน ของค่าจ้างทุกปีสำหรับ ลูกจ้างที่ทำงานเต็มเวลา ไม่ต่ำกว่า 1 ปี และจะจ่ายเงินก้อนนี้ให้แก่ลูกจ้างเมื่อเกษียณอายุ (5) โครงการเพื่อสร้างรายได้เป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีโอกาสทำงานต่อไปได้เช่นการสร้างศูนย์ อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานเป็นต้น

บริการสวัสดิการสังคมที่จัดขึ้นในประเทศเกาหลี มักมุ่งเน้นการบริการไปที่ ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน เช่น โครงการประกันสุขภาพแห่งชาติโครงการสงเคราะห์ ซึ่งมีตั้งแต่การ ให้บริการฟรีจนถึงการให้กู้เงิน โดยไม่คิดอัตราดอกเบี้ยเป็นต้น โครงการตรวจสุขภาพเป็นต้นโดย ยังไม่มีหลักประกัน สำหรับผู้สูงอายุที่มีฐานะระดับปานกลาง ซึ่งมักจะประสบปัญหาด้านที่อยู่ อาศัยเนื่องจากขนาดของครอบครัวที่เล็กลง และความเสื่อมลงของคุณค่าของความกตัญญูต่อ ครอบครัวและผู้สูงอายุ

8.3 ประเทศสิงคโปร์

ปรัชญาพื้นฐานของสิงคโปร์คือการเน้นการพึ่งพาตนเองมากกว่ารัฐ ดังนั้น นโยบายด้านผู้สูงอายุ จึงมุ่งเน้นความมีศักดิ์ศรี และการดูแลผู้สูงอายุจากครอบครัว โดยการออก

กฎหมาย และส่งเสริมให้บุตรต้องดูแลพ่อแม่ ผู้สูงอายุต้องอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกับบุตร หรือคู่สมรสของบุตรให้มากที่สุด และสนับสนุนให้บุตรได้มีบ้านพักอาศัย ที่อยู่ในละแวกเดียวกับพ่อแม่ โดยรัฐจะเป็นผู้จ่ายเงินอุดหนุนให้แก่บุตรที่ดูแลพ่อแม่ ตลอดจนให้กับผู้ที่ดูแลผู้สูงอายุ และลดค่าเช่าบ้านให้แก่บุตรที่พักอยู่ละแวกเดียวกับพ่อแม่ เป็นต้น ในด้านหลักประกันด้านรายได้ของผู้สูงอายุ คือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยแรงงานชาวสิงคโปร์ จะต้องสะสมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพใน 3 บัญชีคือ บัญชีทั่วไปบัญชีเฉพาะ และบัญชีเพื่อการรักษาพยาบาล ซึ่งเงินสะสมใน 2 บัญชีแรกจะสามารถแบ่งถอนออกมา เพื่อใช้ในการลงทุนซื้อที่อยู่อาศัยและเพื่อการศึกษาของบุตรได้บางส่วน และสามารถถอนออกได้หมดเมื่อมีอายุ 55 ปี ส่วนในบัญชีรักษาพยาบาลนั้น มักไม่เพียงพอกับค่ารักษาพยาบาลที่ต้องจ่ายจริง นอกจากนี้รัฐบาลยังให้ความช่วยเหลือโดยการจัดตั้งโครงการช่วยเหลือทางสังคมแก่ผู้ที่มีรายได้ต่ำ และคนยากจนที่ไม่สามารถจ่ายค่ารักษาพยาบาลได้ การเข้าถึงบริการพื้นฐานที่จำเป็นของสิงคโปร์ จะเน้นให้มีการนำเงินออมของตนเองออกมาใช้ก่อน หากไม่เพียงพอก็สามารถใช้ประกันสุขภาพและการสงเคราะห์ได้ตามลำดับ และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการอิสระสามารถออมเข้ากองทุนค่ารักษาพยาบาลได้ โดยสมัครใจเนื่องจาก โครงการสร้างประชากรผู้สูงอายุในอนาคตของสิงคโปร์มีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงขึ้นฐานะดี และความคาดหวังในคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น นโยบายด้านผู้สูงอายุ ในอนาคตจึงหันมามุ่งเน้นการสร้างระบบตลอดจนบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และการจัดสวัสดิการที่ตรงกับผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้เพิ่มมากขึ้นและจำนวนบุตรที่จะดูแลผู้สูงอายุจะมีจำนวนลดลง จึงต้องพิจารณาการให้น้องดูแลพี่หรือญาติดูแลญาติแทนการดูแลผู้สูงอายุจากบุตรให้เพิ่มมากขึ้น

8.4 ประเทศฮ่องกง

นโยบายด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เมื่อครั้งฮ่องกงอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ มักมุ่งเน้นการจัดบริการในเรื่องที่ผู้สูงอายุขาดแคลน แต่ขาดการประสานงานในการจัดบริการดังกล่าวในเชิงการบูรณาการ และเมื่อฮ่องกงกลับไปอยู่ใต้การปกครองของจีนในปี ค.ศ. 1997 จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุขึ้น โดยมุ่งเน้นการจัดบริการเรื่องที่อยู่อาศัย และด้านการรักษาพยาบาลเป็นสำคัญ โดยรัฐทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตบริการด้านสาธารณสุขรายใหญ่ของประเทศและให้บริการในราคาถูกลง ประกอบกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักมีการศึกษาค่ำ มีเงินอมน้อยไม่ได้ทำงาน และไม่มีเงินบำนาญแม้จะได้รับเบี้ยยังชีพจากรัฐบาลอยู่บ้างก็ยังมีจำนวน ผู้ได้รับบริการเพียงเล็กน้อย และเงินที่ได้ก็มีจำนวนไม่เพียงพอจึงส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่หันมาใช้บริการสุขภาพจาก โรงพยาบาลของรัฐจน ก่อให้เกิดการขาดแคลนบริการด้านสาธารณสุขอย่างมากในฮ่องกง

ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้สูงอายุชาวฮ่องกงมีความมั่นคงในชีวิตมีสุขภาพที่ดี และมีคุณค่านโยบายด้านผู้สูงอายุในอนาคต จึงมุ่งเน้นให้ตนเองและครอบครัวมีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความมั่นคงดังกล่าว โดยมีรัฐเป็นผู้สนับสนุนโดยการบังคับให้มีการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อเป็นหลักประกันด้านรายได้และการให้เงินอุดหนุนแก่ครอบครัวที่ดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น

9. การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทย

9.1 การริเริ่มระบบสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย

การจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ยุคคือยุคระหว่าง พ.ศ. 2475-2499 ยุคต่อมาอยู่ในช่วง พ.ศ. 2500-2534 และยุคปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ด้วยเหตุที่สังคมไทยมีค่านิยมเรื่องของการมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีความเชื่อในเรื่องความกตัญญู และบาปบุญคุณโทษระบบสวัสดิการจึงถูกริเริ่มขึ้นมาโดยตั้งอยู่บนแนวคิดแบบ “บรรเทาปัญหา” (Residual Model of Social Welfare) โดยมีรัฐเป็นผู้ส่งความช่วยเหลือให้แก่กลุ่มคนที่ต้องการความช่วยเหลือกลุ่มคนที่พึ่งตนเองไม่ได้ในปี พ.ศ. 2483 จึงได้มีการจัดตั้งกรมประชาสงเคราะห์ขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบด้านการจัดสวัสดิการให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่างๆรวมทั้งผู้สูงอายุด้วยปรัชญาพื้นฐาน 3 ประการที่ใช้เป็นแนวในการจัดสวัสดิการสังคมได้แก่แนวคิดด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights) แนวคิดว่าด้วยความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) และแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นธรรมในสังคม (Social Justice) (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. 2550)

9.2 บริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่มีบริการหลักๆสำคัญอยู่ 4 รูปแบบ ดังนี้

9.2.1 การดูแลผู้สูงอายุในสถาบันเป็นหลัก (Institution Care Model)

มรกต สิงหะเชนทร์ (2546 : 4-5) ได้กล่าวถึง บริการสำคัญส่วนใหญ่จะเป็นภารกิจหลักของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หน่วยงานที่ดูแล คือ กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการบริการและสวัสดิการผู้สูงอายุที่ดำเนินการ โดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นรูปธรรม ได้แก่

9.2.2 บริการสถานสงเคราะห์เป็นบริการด้านที่อยู่อาศัย ที่จัดให้กับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน เช่น ถูกทอดทิ้ง ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีผู้อุปการะดูแลบริการที่จัดให้ ได้แก่ บริการด้านปัจจัยสี่บริการตรวจสุขภาพทั่วไป การรักษาพยาบาลบริการด้านกายภาพบำบัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำ และการปรับตัว ฯลฯ ปัจจุบันสถานสงเคราะห์ของรัฐจำนวน 20 แห่ง กระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศสามารถรับผู้สูงอายุได้ประมาณ 3,000 คน ในปีงบประมาณ 2546 สถานสงเคราะห์จะถูกโอนภารกิจไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลดำเนินการจำนวน 13 แห่ง

9.2.3 ศูนย์บริการสังคมผู้สูงอายุ (Day Center) เป็นบริการให้แก่ผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัวได้มาใช้บริการและกิจกรรมภายในศูนย์ในลักษณะเข้าไปเย็น กลับบริการที่จัดให้ภายในศูนย์ได้แก่ บริการตรวจรักษาโรคบริการด้านกายภาพบำบัด และฟื้นฟูสมรรถภาพบริการให้คำปรึกษาแนะนำบริการนันทนาการกิจกรรมเสริมรายได้บริการหน่วยเคลื่อนที่ และบริการบ้านพักฉุกเฉิน ฯลฯ ปัจจุบันประเทศไทย มีศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุจำนวน 18 แห่งทั่วประเทศ และหน่วยบริการ 1 แห่งสามารถให้บริการแก่ผู้สูงอายุได้ประมาณ 330,000 คน ในปีงบประมาณ 2546 จะโอนภารกิจไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลดำเนินการจำนวน 9 แห่ง

9.2.4 ศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด โดยชุมชน เป็นการสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนของตนเอง โดยวัดหรือสถาบันทางศาสนาเช่น โบสถ์มัสยิด ฯลฯ เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมตามความต้องการของชุมชนปัจจุบัน มีการตั้งศูนย์ฯ ประมาณ 200 แห่งทั่วประเทศนอกจากบริการหลักดังกล่าวแล้วยังมีการให้บริการสงเคราะห์เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องช่วยความพิการอื่น ๆ บริการหน่วยเคลื่อนที่ และการจัดอบรมดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น

9.3 การดูแลผู้สูงอายุโดยลดการพึ่งพาสถาบัน (Deinstitutionalization)

บริการดูแลผู้สูงอายุโดยลดการพึ่งพาสถาบันที่สำคัญ คือ บริการการสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุอยู่ในครอบครัวในชุมชน โดยไม่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์บริการนี้ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุยากจน ไม่มีรายได้ ไม่มีผู้ดูแล เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2536 โดยรัฐจัดสรรให้เป็นเงินช่วยเหลือรายเดือน ๆ ละ 200 บาท/คน แบบตลอดชีพระยะแรกจัดสรรให้ 2,000 คน ใช้งบประมาณจำนวน 12 ล้านบาท (3 เดือน) และขยายเพิ่มขึ้นเรื่อยและในปี พ.ศ. 2542 เมื่อประเทศไทยประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจรัฐได้เพิ่มเงินเบี้ยยังชีพเป็นเดือนละ 300 บาท/คน มีจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ 400,000 คน ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 1,101.6 ล้านบาท เมื่อรัฐมีการปฏิรูประบบราชการส่งผลให้ในปีงบประมาณ 2545 ได้มีการโอนภารกิจของบริการเบี้ยยังชีพจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรมประชาสงเคราะห์เดิม) ไปให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเบิกจ่ายให้กับผู้สูงอายุแทนบริการประกันสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

เนื่องจากสภาพปัญหาด้านรายได้ถือเป็นปัญหาหลักของผู้สูงอายุไทยและบริการที่รัฐจัดให้ผู้สูงอายุมักเป็นบริการที่มุ่งช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากจน ขาดการอุปการะ และช่วยเหลือตนเองไม่ได้ในรูปแบบของการให้สิ่งของ และบริการ และในระยะหลังเปลี่ยนมา ในรูปของเงินในโครงการเบี้ยยังชีพ เมื่อคิดคำนวณออกมาเป็นตัวเงินแล้วจะมีจำนวนน้อยมากและไม่สามารถกระจายไปยังผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับความต้องการของผู้สูงอายุในแต่ละสถานภาพได้

รัฐบาลจึงได้นำความคิดการสร้างหลักประกัน โดยสร้างระบบให้ผู้ที่กำลังอยู่ในตลาดแรงงานช่วยกันออมเพื่อสร้างหลักประกันชราภาพสำหรับตนเอง และบุคคลภายในกลุ่ม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในระดับมาตรฐานที่ไม่แตกต่างจากเดิม ก่อนที่จะกลายเป็นผู้ไม่ได้อำนาจเนื่องจากความสูงอายุ

ดังนั้น พระราชบัญญัติประกันสังคมซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2533 ระบุให้มีการขยายขอบเขตของการประกันชราภาพ หลังจากที่ถูกกฎหมายใช้ครบแล้ว 6 ปี ดังนั้น ในปี 2539 จึงมีการเก็บเงินสมทบเพิ่มขึ้นทั้งจากฝ่ายลูกจ้างนายจ้างและรัฐบาลในอัตราร้อยละ 2 โดยผู้ประกันตนกรณีชราภาพจะได้รับประโยชน์ภายใต้เงื่อนไข คือ จ่ายเงินสมทบไม่น้อยกว่า 180 เดือน ไม่ว่าจะระยะเวลา 180 เดือน จะติดต่อกันหรือไม่ก็ตามและมีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ และความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงโดยจะได้รับประโยชน์ทดแทนในสองกรณีคือ

1. เงินบำนาญชราภาพผู้ประกันตนจะได้รับเงินบำนาญชราภาพในอัตราร้อยละ 15 ของค่าจ้างเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย ที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบก่อนความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงและหากจ่ายเงินสมทบเกินกว่า 180 เดือน จะได้รับเงินเพิ่มร้อยละ 1 ต่อระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบทุก 12 เดือน

2. เงินบำเหน็จชราภาพกรณีผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบต่ำกว่า 12 เดือน . ให้จ่ายเงินบำเหน็จชราภาพเท่ากับจำนวนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายสมทบเข้ากองทุน และในกรณีที่จ่ายเงินสมทบตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป ให้จ่ายเงินบำเหน็จชราภาพเท่ากับจำนวนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนและนายจ้างจ่ายสมทบเข้ากองทุนพร้อมผลประโยชน์ตอบแทนที่สำนักงานประกันสังคมประกาศ

3. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 ส่งเสริมให้นายจ้างและลูกจ้างจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อเป็นสวัสดิการแก่ลูกจ้างออกจากงาน ส่งเสริมการออมและระดมเงินออมออกไปใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยกองทุนดังกล่าวมีฐานะเป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการ โดยลูกจ้างยินยอมให้หักเงินค่าจ้างร้อยละ 3-15 ของค่าจ้างเพื่อเป็นเงินสะสมเข้ากองทุน และนายจ้างต้องส่งเงินสมทบในอัตราไม่ต่ำกว่าเงินสะสมของลูกจ้าง

สรุปได้ว่า การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทย โดยทั่วไปมีการจัดบริการหลัก ๆ อยู่ 4 รูปแบบ ได้แก่ การดูแลผู้สูงอายุในสถาบันเป็นหลักการดูแลผู้สูงอายุโดยลดการพึ่งพาสถาบันบริการประกันสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ปัจจุบันได้ถ่ายโอนภารกิจส่วนใหญ่มายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บริบททั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

1. สภาพทั่วไป

ตำบลนาโพธิ์อยู่ทางทิศตะวันตกของตำบลนาโพธิ์อยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอ
กุสุมาลย์ ห่างจากอำเภอกุสุมาลย์ประมาณ 2 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 90.87 ตาราง
กิโลเมตรหรือประมาณ 56,794 ไร่

2. การปกครองตำบลนาโพธิ์

การปกครองตำบลนาโพธิ์ แบ่งการปกครองเป็น 12 หมู่บ้าน และอยู่ในเขตการ
ปกครองของ องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ จำนวน 12 หมู่บ้าน จำนวน 1,877 ครัวเรือน ดังนี้

บ้านนาโพธิ์	หมู่ที่ 1	จำนวน 215	ครัวเรือน	
บ้านโคกม่วง	หมู่ที่ 2	จำนวน	145	ครัวเรือน
บ้านบอน	หมู่ที่ 3	จำนวน	169	ครัวเรือน
บ้านโคกสว่าง	หมู่ที่ 4	จำนวน	128	ครัวเรือน
บ้านม่วง	หมู่ที่ 5	จำนวน	216	ครัวเรือน
บ้านขาไก่	หมู่ที่ 6	จำนวน	157	ครัวเรือน
บ้านนาโพธิ์น้อย	หมู่ที่ 7	จำนวน	205	ครัวเรือน
บ้านเมืองเก่า	หมู่ที่ 8	จำนวน	52	ครัวเรือน
บ้านหนองฝื่อนน้อย	หมู่ที่ 9	จำนวน	90	ครัวเรือน
บ้านม่วง	หมู่ที่ 10	จำนวน	159	ครัวเรือน
บ้านนาโพธิ์	หมู่ที่ 11	จำนวน	221	ครัวเรือน
บ้านโคกสว่าง	หมู่ที่ 12	จำนวน	120	ครัวเรือน

3. ประชากร ตำบลนาโพธิ์มีประชากร แยกเป็นหมู่บ้านได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรของตำบลนาโพธิ์

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม
1	นาโพธิ์	422	438	860
2	โคกม่วง	274	251	525
3	บอน	368	369	737
4	โคกสว่าง	226	262	488
5	ม่วง	500	478	978
6	ชาไก่	331	326	657
7	นาโพธิ์น้อย	449	469	918
8	เมืองเก่า	97	114	211
9	หนองผือน้อย	160	157	317
10	ม่วง	362	435	797
11	นาโพธิ์	392	408	800
12	โคกม่วง	242	258	500
รวม		3,823	3,965	7,788

* หมายเหตุ ข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอกุสุมาลย์ ณ เดือน มิถุนายน 2556

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ทศพล ชูเลิศ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของประชาชนกับการจัดสวัสดิการสังคมที่ได้รับจากเทศบาลเมืองแสนสุข ในปัจจุบัน ผลการวิจัย พบว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประชาชนมีความคาดหวังด้านการศึกษา อันดับแรกรองลงมา คือ ด้านการมีงานทำ การมีรายได้ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านที่อยู่อาศัย ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ต่างกันมีความหวังต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีเพศอายุระดับการศึกษา อาชีพที่ต่างกัน มีความหวังต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 แตกต่างกัน

เกรียงศักดิ์ หอนงาม (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการได้รับการจัดสวัสดิการทางสังคมอยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการในระดับสูงสุด ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ ด้านสุขภาพอนามัย และด้านความมั่นคง โดยมีความต้องการมากกว่าร้อยละ 90 ขึ้นไป จากข้อมูลที่ได้้องค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญนำมาใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของประชาชนก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ได้แก่ ปลูกฝังให้ประชาชนรู้จักออมทั้งในรูปแบบของการออมเงินและทรัพยากรในท้องถิ่น การทำบัญชี ลดค่าใช้จ่าย การรวมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำกิจกรรมเพื่อหารายได้เสริมโดยสนับสนุนด้านงบประมาณ วิชาการ และจัดหาตลาด การจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น การจัดงานวันผู้สูงอายุ การมอบเบี้ยยังชีพและสิ่งของ และการนำผู้สูงอายุที่ประสบผลสำเร็จมาเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ประสบการณ์

พิมพ์ชนก ไพรีพินาศ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดสวัสดิการ

สังคมของผู้สูงอายุทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีการบริการการจัดสวัสดิการสังคม ที่คล้ายคลึงกัน ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ ด้านการส่งเสริมอาชีพ และด้านการบริการสังคมทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 2 รูปแบบ คือ 1) การจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุภายในหน่วยงานและ 2) การจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนสภาพปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า ทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการสวัสดิการสังคมจากภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งผู้สูงอายุในชุมชนที่ได้รับบริการสวัสดิการจากภาครัฐและภาคเอกชน มีความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านการบริการเป็นปัญหามากที่สุดแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุพบว่า เจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการ ควรเป็นด้านร่างกายมากที่สุด เจ้าหน้าที่ภาคเอกชนมีความคิดเห็นว่าผู้สูงอายุควรได้รับแนวทางการพัฒนาด้านสังคมมากที่สุด สำหรับผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการสวัสดิการสังคมจากภาครัฐมีความคิดเห็นว่าแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการ ควรให้ความสำคัญด้านจิตใจมากที่สุด ผู้สูงอายุในชุมชนที่ได้รับบริการสวัสดิการสังคมจากภาครัฐมองว่าแนวทางการพัฒนา ควรเป็นด้านสังคมมากที่สุด ส่วนผู้สูงอายุที่เข้ามาใช้บริการสวัสดิการ และผู้สูงอายุในชุมชนที่ได้รับสวัสดิการจากบ้านพักคนชราบ้านกบฏโยเซฟ มีความคิดเห็นที่เหมือนกันว่า ควรพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมในด้านจิตใจของผู้สูงอายุมากที่สุด

อุซุกร เหมือนเดช (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนบุตร โรคประจำตัว มีปริมาณในความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส บุคคลที่ผู้สูงอายุอยู่อาศัยด้วย ศาสนาและรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีปริมาณความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้สูงอายุที่หม้าย/หย่าร้าง ผู้ที่อยู่กับคู่สมรส มีความต้องการมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่กับญาติ และผู้ที่อยู่คนเดียว มีความต้องการมากกว่าผู้ที่อยู่กับบุตรหลาน ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่ำระดับความต้องการมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง

ปรารธนา มะลิไทย (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยผู้สูงอายุที่มีปัจจัยด้านเพศ อายุ อาชีพ การดูแลครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว ภาวะสุขภาพกาย ภาวะสุขภาพจิต แรงสนับสนุนทางสังคมที่เป็นรูปธรรม และแรงสนับสนุน

ทางสังคมที่เป็นนามธรรม ต่างกัน มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมที่แตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มีปัจจัยด้านระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ต่างกัน มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคม ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะที่ได้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคามให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นไป

พิรารวรรณ สุทธิยุทธเสนีย์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล โดยรวมและจำแนกตามเพศ สถานภาพอาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมโดยรวม และรายด้าน 5 ด้าน คือด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับปานกลาง ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ยุวณี เกษมสินธุ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทำการศึกษารื่องสภาพและปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสว่างนคราม จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสว่างนคราม จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้ให้บริการด้านสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านนันทนาการด้านเดียวอยู่ในระดับมากขณะที่ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการทางสังคมและด้านการประสานงาน

ก้ำพล กล้าสีทอง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสิเกา อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่กำหนดความต้องการบริการสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ณ เขตเทศบาลตำบลสิเกา อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่า หากค่าใช้จ่ายในการใช้บริการของผู้สูงอายุลดลงผู้สูงอายุจะมีความต้องการสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น หากผู้สูงอายุมีสถานภาพสมรสแต่งงานผู้สูงอายุจะมีความต้องการสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น และหากรายได้ของผู้สูงอายุสูงผู้สูงอายุก็จะมีความต้องการสวัสดิการสังคมลดลงสำหรับตัวแปรอิสระอื่นๆพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติไม่สูงเพียงพอต่อการอธิบายความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

สมพล นวะกะกะ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดความต้องการ ได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการ ได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ในแต่ละด้านในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก และค่าใช้จ่ายในการใช้ บริการ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ จะมีผลต่อความต้องการ ได้รับสวัสดิการ ของผู้สูงอายุกล่าวคือหากมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ จะทำ ให้ผู้สูงอายุมีความต้องการ ได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้นปัจจัยด้านอายุพบว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุน้อย จะมีผลทำให้มีความต้องการ ได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้นและหากรายได้ของผู้สูงอายุน้อยจะทำให้ความ ต้องการได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น และจากศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่าการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ควรพิจารณา สถานภาพของผู้สูงอายุด้านค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึก ใต้พิจารณาถึงรายได้อายุ เพื่อให้การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อ่าวลึกใต้เหมาะสม ตรงตามความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริงซึ่งจะส่งผลให้การ จัดสวัสดิการ สำหรับผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุ ต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความต้องการของผู้สูงอายุในการจัดสวัสดิการสังคมด้าน ต่าง ๆ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุประชากร คือผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปไม่มีชื่อ และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนคร ศรีอยุธยาจำนวน 1,936 คนใช้วิธีคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโรยามานัน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 332 เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติร้อยละค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติที่การ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต เทศบาล เมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมอยู่ในระดับมากและพิจารณาเป็นราย มาตรฐานว่าผู้สูงอายุมีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน ยกเว้นมาตรฐานด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนซึ่งผู้สูงอายุมีความต้องการในระดับ ปานกลางโดยผู้สูงอายุมีความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมสูงสุดในมาตรฐานด้านสุขภาพ และการรักษาพยาบาลและมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมต่ำสุดในมาตรฐานด้านการสร้าง บริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

2. ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลไม่มีความแตกต่างกันยกเว้นในด้านรายได้และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกันมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

3. กลุ่มตัวอย่างประสบปัญหาในด้านสุขภาพ และการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ และด้านที่พักอาศัย มีข้อเสนอแนะให้เทศบาลจัดบริการรถรับ-ส่งไปยังสถานพยาบาล และจัดให้มีการรักษาพยาบาลที่บ้านจัดให้มีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ส่งเสริมอาชีพ และจัดให้มีโครงการซ่อมแซมหรือจัดหาที่พักอาศัย

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

เอ็กเนอร์ (Egnor. 2003 : 73-74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเข้าใจของการให้บริการแก่ผู้สูงอายุที่ศูนย์บริการ Day service บริการที่มีอยู่และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อปรับปรุงรูปแบบการให้บริการ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุที่ใช้บริการและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ สัมภาษณ์ถึงบริการที่ต้องการ พบว่า การให้บริการนอกจากบริการด้านสุขภาพแล้ว จำเป็นต้องให้บริการด้านจิตใจและจิตวิญญาณด้วย และควรมีการบริการแบบพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ

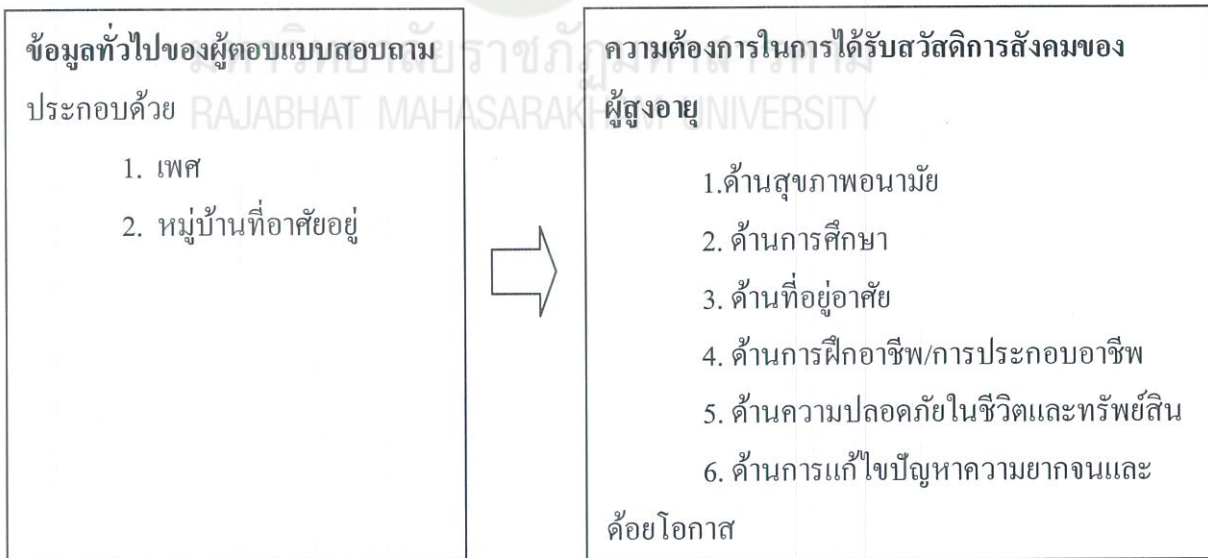
คิทช์ (Kitchie. 2003 : 103) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในชนบทที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เข้ารับบริการต่อเนื่อง โดยศึกษาปัจจัยด้านสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวก สนับสนุนทางสังคมและบริการทางการแพทย์ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุ จำนวน 140 คน จาก 3 เมืองในรัฐนิวเจอร์ซีย์ พบว่า เครื่องอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะครอบครัวและเพื่อน มีส่วนสนับสนุนผู้สูงอายุมากที่สุดในการกระตุ้นให้ผู้สูงอายุเข้ารับบริการอย่างต่อเนื่อง และผลการวิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างผู้สูงอายุในเขตเมืองกับเขตชนบท

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวข้างต้น ได้แก่ ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ที่ใช้อธิบายถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งได้แก่ เพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ซึ่งนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดของตัวแปรตาม โดยผู้วิจัยได้รวบรวมขอบเขตของการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจาก พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 แผนผู้สูงอายุฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ว่าด้วยมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2550 และมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดดังกล่าวมาสรุปและกำหนดเป็นตัวแปรตาม ซึ่งประกอบด้วยด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสดังแผนภูมิต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิด ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ในการวิจัยนี้ ประชากร คือผู้สูงอายุที่มีอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิงซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 674 คน (ที่มา : บัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ณ เดือนกันยายน 2556)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและเพศหญิงซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 251 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

การหากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เลือกจากประชากรผู้สูงอายุที่ได้รับบริการจัดสวัสดิการสังคม จากองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ซึ่งมีทั้งสิ้น 674 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (นิภาวรรณ ศรีโลฟุ้ง. 2543 : 30)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ

 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคน N = จำนวนประชากรทั้งหมด e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน

ร้อยละ 5 หรือ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

$$n = \frac{674}{1+(674)(0.05)^2}$$

$$= 250.56$$

สรุปได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 251 คน

2.1 การหาสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อกระจายกลุ่มตัวอย่างไปยังหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น จึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งหน่วยในการเลือกออกเป็นหมู่บ้าน แล้วคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ดังนี้

$$\text{สูตร} = \frac{\text{ประชากรในพื้นที่ } x \text{ ขนาดตัวอย่างทั้งหมด}}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$$

เช่น บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 1 = $\frac{68 \times 251}{674} = 25$

และผลการคำนวณกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 สัดส่วนของประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

หมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 1	68	25
บ้านโคกม่วง หมู่ที่ 2	46	17
บ้านบอน หมู่ที่ 3	72	27
บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 4	37	14
บ้านม่วง หมู่ที่ 5	72	27
บ้านข่าไก่ หมู่ที่ 6	57	21
บ้านนาโพธิ์น้อย หมู่ที่ 7	81	30
บ้านเมืองเก่า หมู่ที่ 8	21	8
บ้านหนองผือน้อย หมู่ที่ 9	36	13
บ้านม่วง หมู่ที่ 10	67	25
บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 11	72	27
บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 12	45	17
รวม	674	251

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้แต่ละหมู่บ้าน แล้วนำมาทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (วาโร เฟื่องสวัสดิ์, 2553 : 50) โดยที่กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ แต่ละคนมีโอกาสได้รับการคัดเลือกเท่า ๆ กัน และเป็นอิสระจากกัน ซึ่งสามารถทำการสุ่มตัวอย่างได้จากการจับสลากจากหน่วยของกลุ่มตัวอย่าง (รายชื่อผู้สูงอายุ) ของแต่ละหมู่บ้าน ให้ได้จำนวนเท่ากับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้วเบื้องต้น และทำเครื่องหมายไว้ที่รายชื่อผู้สูงอายุที่จับได้ หากจับได้รายชื่อผู้สูงอายุซ้ำ ให้หย่อนกลับลงในภาชนะ แล้วทำการจับใหม่ เพื่อให้ประชากรทุกคนมีโอกาสถูกเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างได้เท่า ๆ กัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยรวบรวมจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุง ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัย โดยแบ่งรายละเอียดของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ เป็นชนิดแบบสอบถามรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 30 ข้อ เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในการจัดบริการ หรือการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะหรือแนวทางที่องค์กรหรือหน่วยงานควรปรับปรุงแก้ไข ในการดำเนินงานบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพิจารณาถึงปัญหาและสมมติฐานการวิจัยที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อทราบว่าอะไรคือตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม เพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม
3. การสร้างแบบสอบถาม และตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 กำหนดเนื้อหาหรือประเด็นหลักที่จะสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการทำวิจัย
 - 3.2 ร่างแบบสอบถาม
 - 3.3 ตรวจสอบข้อคำถามว่าสอดคล้องหรือครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดหรือไม่
 - 3.4 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และทำการแก้ไขแบบสอบถาม

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ด้านเนื้อหาและภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – objective Congruence หรือ IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

- +1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจหรือตัดสินใจไม่ได้ว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่
- 1 หมายถึง ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.6 การพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในทุกข้อคำถามนั้น จะต้องได้ค่าตั้งแต่ 0.66-1.00 จะคัดเลือกไว้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.66 จะพิจารณาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถาม

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

3.6.1 นายชุมพล คำตลบ วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ตำแหน่ง รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาตงวัฒนา อำเภอโพธาราม จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.6.2 นางปราณี พลสีลา ศษ.ม. (ภาษาไทย) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.6.3 นายประจวบ ดีพรหม วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผล) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงด้วง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

3.7 ปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมและครอบคลุมเนื้อหา และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

3.8 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

3.9 พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือรับรอง และแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง พร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แจกแบบสอบถาม และอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่เข้าใจ

4.3 รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด ที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1 นำแบบสอบถามที่ได้คืนมา นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ

ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)

ความต้องการลำดับที่ 1 ความต้องการมากที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

ความต้องการลำดับที่ 2 ความต้องการมาก ให้คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

ความต้องการลำดับที่ 3 ความต้องการปานกลาง ให้คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ความต้องการลำดับที่ 4 ความต้องการน้อย ให้คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ความต้องการลำดับที่ 5 ความต้องการน้อยที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ค่าทางสถิติ คะแนนเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการแปลผล โดยใช้สูตรการคำนวณค่าพิสัยช่วงชั้น ดังนี้ (สุวิมล ติรกานันท์. 2546 : 56)

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.80$$

โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายข้อมูลใช้วิธีของ Likert Scale แบบจำแนกแต่ละช่วงต่างกัน แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดช่วงของการวัดไว้ ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 4.21 – 5.00 หมายถึง มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนตั้งแต่ 3.41 – 4.20 หมายถึง มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก

คะแนนตั้งแต่ 2.61 – 3.40 หมายถึง มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนตั้งแต่ 1.81 – 2.60 หมายถึง มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อย

คะแนนตั้งแต่ 1.00 – 1.80 หมายถึง มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แล้วนำมาเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

6.1 สถิติพื้นฐาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ได้แก่ ค่าเฉลี่ย \bar{X} (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD. (Standard Deviation)

6.3 สถิติทดสอบสมมุติฐาน ใช้ สถิติค่าที (Independent Sample : *t*-test) ได้แก่ เพศ และใช้ One way ANOVA : F – test ได้แก่ หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

6.4 แบบสอบถามปลายเปิดทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเนื้อหาเชิงพรรณนาความ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์ ประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปแล้วนำเสนอข้อมูล ด้วยตารางประกอบการอธิบายตามขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้ในการพิจารณาใน f – Distribution
Df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบน (Mean Squares)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – Distribution
*	แทน	ระดับมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ร้อยละ เพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการรับสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	110	43.82
หญิง	141	56.18
รวม	251	100.00
2. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่		
2.1 บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 1	25	9.96
2.2 บ้านโคกม่วง หมู่ที่ 2	17	6.77
2.3 บ้านบอน หมู่ที่ 3	27	10.76
2.4 บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 4	14	5.58
2.5 บ้านม่วง หมู่ที่ 5	27	10.76
2.6 บ้านข่าไถ่ หมู่ที่ 6	21	8.37
2.7 บ้านนาโพธิ์น้อย หมู่ที่ 7	30	11.95
2.8 บ้านเมืองเก่า หมู่ที่ 8	8	3.19
2.9 บ้านหนองผือน้อย หมู่ที่ 9	13	5.18

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ (ต่อ)		
2.10 บ้านม่วง หมู่ที่ 10	25	9.96
2.11 บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 11	27	10.76
2.12 บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 12	17	6.77
รวม	251	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 251 คน

จำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 141 คน (ร้อยละ 56.18) เพศชาย จำนวน 110 คน (ร้อยละ 43.82)

จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ บ้านนาโพธิ์น้อย หมู่ที่ 7 จำนวน 30 คน (ร้อยละ 11.95) บ้านบอน หมู่ที่ 3, บ้านม่วง หมู่ที่ 5 และ บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 11 จำนวน 27 คน (ร้อยละ 10.76) บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 1 และ บ้านม่วง หมู่ที่ 10 จำนวน 25 คน (ร้อยละ 9.96) บ้านข่าไก่อ หมู่ที่ 6 จำนวน 21 คน (ร้อยละ 8.37) บ้านโคกม่วง หมู่ที่ 2 และ บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 12 จำนวน 17 คน (ร้อยละ 6.77) บ้านหนองฝื่อนน้อย หมู่ที่ 9 จำนวน 13 คน (ร้อยละ 5.18) บ้านเมืองเก่า หมู่ที่ 8 จำนวน 8 คน (ร้อยละ 3.19)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	\bar{X}	S.D	ระดับ ความต้องการ
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.67	0.23	มาก
2. ด้านการศึกษา	3.31	0.27	ปานกลาง
ด้านที่อยู่อาศัย	3.60	0.27	มาก
ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ	3.47	0.26	มาก
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.39	0.27	ปานกลาง
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	3.85	0.27	มาก
โดยรวม	3.55	0.19	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.85$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.67$) และด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.60$) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.39$) และ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.31$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านสุขภาพอนามัย

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	\bar{X}	S.D	ระดับ ความต้องการ
1. การจัดบริการรถรับ-ส่ง เวลาผู้สูงอายุป่วยฉุกเฉิน	3.99	0.49	มาก
2. การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ	3.63	0.70	มาก
3. การให้บริการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ	3.81	0.41	มาก
4. ให้คำแนะนำการออกกำลังกายที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ	3.57	0.50	มาก
5. การให้คำปรึกษาด้านสภาพจิตใจแก่ผู้สูงอายุ	3.33	0.62	ปานกลาง
โดยรวม	3.67	0.23	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับความต้องการในการได้รับ สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ ด้านสุขภาพอนามัย โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดบริการรถรับ-ส่ง เวลาผู้สูงอายุป่วยฉุกเฉิน ($\bar{X} = 3.99$) การให้บริการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.81$) และการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านการศึกษา

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	\bar{X}	S.D	ระดับ ความต้องการ
6. การจัดการแหล่งศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ผู้สูงอายุได้เลือก	3.33	0.63	ปานกลาง
7. การจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้สูงอายุ	3.35	0.56	ปานกลาง
8. การจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่อย่างต่อเนื่อง	3.46	0.63	มาก
9. การจัดศูนย์การเรียนรู้ สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน	3.20	0.63	ปานกลาง
10. การจัดบริการเปิดสอนอาชีพสำหรับผู้สูงอายุโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่าย	3.19	0.69	ปานกลาง
โดยรวม	3.31	0.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ การจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.46$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.35$) การจัดการแหล่งศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ผู้สูงอายุได้เลือก ($\bar{X} = 3.33$) และ การจัดศูนย์การเรียนรู้ สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ($\bar{X} = 3.20$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านที่อยู่อาศัย

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	\bar{X}	S.D	ระดับ ความต้องการ
11. การจัดที่พักอาศัยและเครื่องนุ่งห่มตามความจำเป็น	3.75	0.45	มาก
12. การจัดบริการบ้านพักกรณีฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุ	3.32	0.66	ปานกลาง
13. การจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักผู้สูงอายุ	3.84	0.57	มาก
14. การจัดกิจกรรมพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุโดยชุมชน มีส่วนร่วม	3.65	0.54	มาก
15. การจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่ คนเดียวไว้ที่พึ่ง	3.47	0.57	มาก
โดยรวม	3.60	0.27	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านที่อยู่อาศัย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.84$) การจัดที่พักอาศัยและเครื่องนุ่งห่มตามความจำเป็น ($\bar{X} = 3.75$) และ การจัดกิจกรรมพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุโดยชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.65$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ การจัดบริการบ้านพักกรณีฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.32$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านการฝึกอาชีพ/การประกอบอาชีพ

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	\bar{X}	S.D	ระดับ ความต้องการ
16. การสนับสนุนงบประมาณในการประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ	3.67	0.62	มาก
17. การฝึกอบรมฝีมือแรงงานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	3.43	0.59	มาก
18. การศึกษาดูงานด้านอาชีพทั้งในและต่างจังหวัด	3.48	0.58	มาก
19. การจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ	3.46	0.55	มาก
20. การจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพและภูมิปัญญาผู้สูงอายุ	3.33	0.62	ปานกลาง
โดยรวม	3.47	0.26	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านการฝึกอาชีพ/การประกอบอาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ การสนับสนุนงบประมาณในการประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.67$) การศึกษาดูงานด้านอาชีพทั้งในและต่างจังหวัด ($\bar{X} = 3.48$) และ การจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.46$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ การจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพและภูมิปัญญาผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.33$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการ
สังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	\bar{X}	S.D	ระดับ ความต้องการ
21. จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย แก่ผู้สูงอายุ ในอาคาร สถานที่ หรือบริการสาธารณะอื่นๆ	3.41	0.57	มาก
22. การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบจากการทารุณ กรรม และถูกแสวงหาประโยชน์มิชอบด้วยกฎหมาย	3.43	0.59	มาก
23. จัดให้บริการปรับปรุงที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะ	3.53	0.63	มาก
24. ให้ความรู้ในการป้องกันและหลีกเลี่ยงภัยด้านต่างๆที่เคย และอาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ เช่นอุบัติเหตุ อาชญากรรม และ ภัยธรรมชาติ	3.34	0.60	ปานกลาง
25. จัดให้มีการส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพ ในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับ บริการต่างๆที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ	3.24	0.69	ปานกลาง
โดยรวม	3.39	0.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่
ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินโดยรวม
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ เรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ จัดให้บริการปรับปรุงที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 3.53$)
การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบจากการทารุณกรรม และถูกแสวงหาประโยชน์มิชอบด้วย
กฎหมาย ($\bar{X} = 3.43$) และ จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ
ในอาคาร สถานที่ หรือบริการสาธารณะอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.41$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ให้ความรู้ในการป้องกันและหลีกเลี่ยงภัยด้านต่างๆที่เคยและ
อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ เช่นอุบัติเหตุ อาชญากรรม และภัยธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.34$) และ จัดให้มีการ
ส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับ
บริการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.24$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการ
สังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร
ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	\bar{X}	S.D	ระดับ ความต้องการ
1. จัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามจำนวนที่ กฎหมายกำหนด และไม่ล่าช้าในแต่ละเดือน	4.34	0.48	มากที่สุด
2. ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ ในชุมชน	3.63	0.70	มาก
3. การจัดเครื่องอุปโภค-บริโภคในลักษณะถุงยังชีพ ให้แก่ผู้สูงอายุ	3.92	0.48	มาก
4. จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	3.82	0.65	มาก
5. การจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์ สงเคราะห์ประจำตำบล	3.56	0.67	มาก
โดยรวม	3.85	0.27	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขต
พื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อย
โอกาสโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ข้อ
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ จัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามจำนวน
ที่กฎหมายกำหนด และไม่ล่าช้าในแต่ละเดือน ($\bar{X} = 4.34$) การจัดเครื่องอุปโภค-บริโภคใน
ลักษณะถุงยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.92$) และ จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ
($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบ ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ตำบล นาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีเพศ แตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกรายด้าน

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์	เพศ					
	ชาย (n = 110)		ระดับ ความ ต้องการ	หญิง (n = 141)		ระดับ ความ ต้องการ
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.68	0.23	มาก	3.65	0.24	มาก
2. ด้านการศึกษา	3.24	0.27	ปานกลาง	3.35	0.27	ปานกลาง
ด้านที่อยู่อาศัย	3.62	0.26	มาก	3.59	0.27	มาก
ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ	3.46	0.25	มาก	3.49	0.26	มาก
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.35	0.27	ปานกลาง	3.42	0.28	มาก
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและ ค่อยโอกาส	3.92	0.27	มาก	3.80	0.26	มาก
รวม	3.54	0.17	มาก	3.55	0.20	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนครที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า

ประชาชนที่เป็นเพศชาย มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและค่อยโอกาส ($\bar{X} = 3.92$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.68$) และ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.62$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.35$) และ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.24$) ตามลำดับ

ประชาชนที่เป็นเพศหญิง มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยรวม อยู่ในระดับ มาก

($\bar{X} = 3.55$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและค้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.80$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.65$) และ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.35$)

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบ ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนครที่มีเพศแตกต่างกัน

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	เพศ				t	sig
	ชาย (n = 110)		หญิง (n = 141)			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.68	0.23	3.65	0.24	1.045	0.297
2. ด้านการศึกษา	3.24	0.27	3.35	0.27	-3.294	0.001*
3. ด้านที่อยู่อาศัย	3.62	0.26	3.59	0.27	0.790	0.430
4. ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ	3.46	0.25	3.49	0.26	-0.927	0.355
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.35	0.27	3.42	0.28	-2.138	0.033*
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและค้อยโอกาส	3.92	0.27	3.80	0.26	3.596	0.000*
รวม	3.54	0.17	3.55	0.20	-0.270	0.788

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนครที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการศึกษา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและค้อยโอกาส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการ ได้รับความต้องการจากผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอสุเมธาลัย จังหวัดสกลนคร ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกรายด้าน

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
	บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 1		ระดับความ ต้องการ		บ้านโคกม่วง หมู่ที่ 2		ระดับความ ต้องการ		บ้านบอน หมู่ที่ 3		ระดับความ ต้องการ
	\bar{X}	S.D.			\bar{X}	S.D.			\bar{X}	S.D.	
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.78	0.19	มาก	มาก	3.60	0.23	มาก	มาก	3.69	0.20	มาก
2. ด้านการศึกษา	3.27	0.28	ปานกลาง	ปานกลาง	3.22	0.30	ปานกลาง	ปานกลาง	3.32	0.29	ปานกลาง
3. ด้านที่อยู่อาศัย	3.63	0.23	มาก	มาก	3.60	0.24	มาก	มาก	3.61	0.28	มาก
4. ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ	3.51	0.31	มาก	ปานกลาง	3.32	0.26	ปานกลาง	ปานกลาง	3.59	0.24	มาก
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.44	0.27	มาก	มาก	3.29	0.27	ปานกลาง	ปานกลาง	3.43	0.26	มาก
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อย โอกาส	3.98	0.18	มาก	มาก	3.85	0.28	มาก	มาก	3.84	0.25	มาก
รวม	3.60	0.14	มาก	มาก	3.48	0.19	มาก	มาก	3.58	0.19	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการ ในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกรายด้าน

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
	บ้านโศกสว่าง หมู่ที่ 4		ระดับความ ต้องการ		บ้านม่วง หมู่ที่ 5		ระดับความ ต้องการ		บ้านงาไก่ หมู่ที่ 6		ระดับความ ต้องการ
	\bar{X}	S.D.			\bar{X}	S.D.			\bar{X}	S.D.	
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.71	0.28	มาก	มาก	3.60	0.22	มาก	มาก	3.62	0.17	มาก
2. ด้านการศึกษา	3.34	0.27	ปานกลาง	ปานกลาง	3.23	0.24	ปานกลาง	ปานกลาง	3.33	0.20	ปานกลาง
3. ด้านที่อยู่อาศัย	3.60	0.28	มาก	มาก	3.61	0.23	มาก	มาก	3.55	0.28	มาก
4. ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ	3.44	0.19	มาก	มาก	3.41	0.22	มาก	มาก	3.50	0.24	มาก
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.36	0.25	ปานกลาง	ปานกลาง	3.33	0.24	ปานกลาง	ปานกลาง	3.43	0.26	มาก
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและ ด้อยโอกาส	3.91	0.35	มาก	มาก	3.83	0.26	มาก	มาก	3.75	0.21	มาก
รวม	3.56	0.19	มาก	มาก	3.50	0.18	มาก	มาก	3.53	0.17	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกันโดยรวมและจำแนกรายด้าน

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่										ระดับความ ต้องการ	
	บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 7		บ้านเมืองเก่า หมู่ที่ 8		บ้านหนองฝ้อ หมู่ที่ 9		ระดับความ ต้องการ		ระดับความ ต้องการ			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	ระดับความ ต้องการ		ระดับความ ต้องการ		ระดับความ ต้องการ		ระดับความ ต้องการ		ระดับความ ต้องการ			
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.65	0.23	3.58	0.20	3.72	0.30	3.72	0.30	3.72	0.30	มาก	มาก
2. ด้านการศึกษา	3.30	0.29	3.43	0.20	3.31	0.36	3.31	0.36	3.31	0.36	ปานกลาง	ปานกลาง
3. ด้านที่อยู่อาศัย	3.61	0.34	3.60	0.30	3.58	0.25	3.58	0.25	3.58	0.25	มาก	มาก
4. ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ	3.47	0.26	3.53	0.21	3.52	0.28	3.52	0.28	3.52	0.28	มาก	มาก
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.36	0.29	3.50	0.19	3.42	0.36	3.42	0.36	3.42	0.36	มาก	มาก
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและ ด้วยโอกาส	3.87	0.26	3.90	0.26	3.83	0.26	3.83	0.26	3.83	0.26	มาก	มาก
รวม	3.54	0.20	3.59	0.15	3.56	0.25	3.56	0.25	3.56	0.25	มาก	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกันโดยรวมและจำแนกรายด้าน

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์	หมู่บ้านที่อาศัยอยู่										
	บ้านม่วง หมู่ที่ 10		ระดับความ ต้องการ		บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 11		ระดับความ ต้องการ		บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 12		ระดับความ ต้องการ
	\bar{X}	S.D.	ต้องการ	ต้องการ	\bar{X}	S.D.	ต้องการ	ต้องการ	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.70	0.27	มาก	มาก	3.70	0.24	มาก	มาก	3.58	0.25	มาก
2. ด้านการศึกษา	3.32	0.32	ปานกลาง	ปานกลาง	3.32	0.23	ปานกลาง	ปานกลาง	3.38	0.28	ปานกลาง
3. ด้านที่อยู่อาศัย	3.66	0.29	มาก	มาก	3.58	0.25	มาก	มาก	3.58	0.22	มาก
4. ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ	3.46	0.29	มาก	มาก	3.44	0.24	มาก	มาก	3.49	0.24	มาก
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.37	0.34	ปานกลาง	ปานกลาง	3.38	0.22	ปานกลาง	ปานกลาง	3.45	0.30	มาก
6. ด้านการแก้ปัญหาความยากจนและ ด้อยโอกาส	3.83	0.26	มาก	มาก	3.88	0.32	มาก	มาก	3.76	0.33	มาก
รวม	3.55	0.24	มาก	มาก	3.55	0.18	มาก	มาก	3.54	0.19	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า หมู่ 1 บ้านนาโพธิ์ มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.98$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.78$) และด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.27$)

หมู่ 2 บ้านโคกม่วง มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.85$) ด้านสุขภาพอนามัย กับ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.32$) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.29$) และด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.22$) ตามลำดับ

หมู่ 3 บ้านบอน มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.84$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.69$) และด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.32$)

หมู่ 4 บ้านโคกสว่าง มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.91$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.71$) และ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.36$) และด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.34$) ตามลำดับ

หมู่ 5 บ้านม่วง มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.83$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.60$) และ ด้านที่อยู่อาศัย

($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.33$) และด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.23$) ตามลำดับ

หมู่ 6 บ้านนาไก่ มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.75$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.62$) และด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.55$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.33$)

หมู่ 7 บ้านนาโพธิ์น้อย มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.87$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.65$) และ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.36$) และด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.30$) ตามลำดับ

หมู่ 8 บ้านเมืองเก่า มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.90$) ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.60$) และ ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ

หมู่ 9 บ้านหนองผือ มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.83$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.72$) และด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.31$)

หมู่ 10 บ้านม่วง มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X} = 3.83$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.70$) และ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X} = 3.37$) และด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.32$) ตามลำดับ

หมู่ 11 บ้านนาโพธิ์ มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X}=3.88$) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X}=3.70$) และด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X}=3.58$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{X}=3.38$) และด้านการศึกษา ($\bar{X}=3.32$) ตามลำดับ

หมู่ 12 บ้านโคกสว่าง มีระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X}=3.76$) ด้านสุขภาพอนามัย กับ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{X}=3.58$) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X}=3.38$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน

ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	0.930	11	0.085	1.577	0.106
	ภายในกลุ่ม	12.812	239	0.054		
	รวม	13.742	250			
2. ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.549	11	0.050	0.652	0.782
	ภายในกลุ่ม	18.275	239	0.076		
	รวม	18.823	250			
3. ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	0.184	11	0.017	0.229	0.995
	ภายในกลุ่ม	17.414	239	0.073		
	รวม	17.597	250			
4. ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	1.029	11	0.094	1.461	0.147
	ภายในกลุ่ม	15.302	239	0.064		
	รวม	16.331	250			
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	ระหว่างกลุ่ม	0.622	11	0.057	0.744	0.695
	ภายในกลุ่ม	18.147	239	0.076		
	รวม	18.769	250			
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและค้อยโอกาส	ระหว่างกลุ่ม	0.861	11	0.078	1.090	0.370
	ภายในกลุ่ม	17.165	239	0.072		
	รวม	18.026	250			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.268	11	0.024	0.668	0.769
	ภายในกลุ่ม	8.717	239	0.036		
	รวม	8.984	250			

จากตารางที่ 14 พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับ
สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร**

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร มีจำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 32 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (251 คน) ขอนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา จากกลุ่มที่ที่ค่าความถี่มากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

**ตารางที่ 15 แสดงจำนวนข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร**

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านสุขภาพอนามัย	
1.1 ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุประจำปี เช่น การตรวจสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย เป็นต้น	23
1.2 การให้ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในด้านสุขภาพ	6
2. ด้านการศึกษา	
2.1 ควรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุโดยการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน	16
3. ด้านที่อยู่อาศัย	
3.1 ควรจัดโครงการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุให้เหมาะสมในการดำรงชีวิตเป็นประจำทุกปี	18
4. ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ	
4.1 ควรจัดงบประมาณเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพแก่ผู้สูงอายุ	16
4.2 ควรมีการจัดอบรม หรือฝึกอาชีพที่หลากหลายแก่ผู้สูงอายุ	11
5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	
5.1 ควรจัดสถานที่ในหน่วยงานต่างๆ ให้เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุในการเข้ารับบริการ	14
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส	
6.1 ควรเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มากขึ้นกว่าเดิม	27
6.2 ควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุในระดับตำบล	21

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้สูงอายุมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำแนกเป็นรายด้านและเรียงลำดับตามจำนวนข้อเสนอแนะมากไปน้อย ดังนี้

ด้านสุขภาพอนามัย ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุประจำปี เช่น การตรวจสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย เป็นต้น การให้ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในด้านสุขภาพ

ด้านการศึกษา ควรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุโดยการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน

ด้านที่อยู่อาศัย ควรจัดโครงการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุให้เหมาะสมในการดำรงชีวิตเป็นประจำทุกปี

ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ ควรจัดงบประมาณเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพแก่ผู้สูงอายุ และควรมีการจัดอบรม หรือฝึกอาชีพที่หลากหลายแก่ผู้สูงอายุ

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ควรจัดสถานที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุในการเข้ารับบริการ

ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ควรเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มากขึ้นกว่าเดิม และควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุในระดับตำบล

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับ ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยนำมาสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ความต้องการ ในการรับสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับมาก
2. ความต้องการในการรับสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคม แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิงซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 674 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิงซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำนวน 251 คน โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727)

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และ หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) รวม 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scales) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 72 – 73) แยกประเด็นคำถามครอบคลุมความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร 6 ด้าน รวมทั้งหมด 30 ข้อ ดังนี้

1. ด้านสุขภาพอนามัย (5 ข้อ)
2. ด้านการศึกษา (5 ข้อ)
3. ด้านที่อยู่อาศัย (5 ข้อ)
4. ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ (5 ข้อ)
5. ด้านด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (5 ข้อ)
6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส (5 ข้อ)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percent)
2. การวิเคราะห์ ระดับความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การวิเคราะห์ การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบเพศ สถิติที่ใช้ได้แก่ Independent Samples t -test

3.2 การเปรียบเทียบหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ สถิติที่ใช้ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .05 กรณีพบว่ามีความแตกต่างจะใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD. (Least Significant Difference)

4. สรุปข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเรียงลำดับความถี่ในแต่ละประเด็นแล้วนำมาสรุปในเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ คือ หมู่ที่ 7 บ้านโพธิ์น้อย

2. ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายและค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย และ ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ ด้านการศึกษา

3. ผลเปรียบเทียบความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีเพศ และ หมู่บ้านที่อาศัย แตกต่างกัน พบว่า

3.1 ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่าความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผู้สูงอายุที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ แตกต่างกัน พบว่าความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร แยกเป็น รายด้าน เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้

4.1 ด้านสุขภาพอนามัย ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุประจำปี เช่น การตรวจสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย เป็นต้น การให้ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในด้านสุขภาพ

4.2 ด้านการศึกษา ควรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุ โดยการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน

4.3 ด้านที่อยู่อาศัย ควรจัด โครงการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุให้เหมาะสมในการดำรงชีวิตเป็นประจำทุกปี

4.4 ด้านการฝึกอาชีพและการประกอบอาชีพ ควรจัดงบประมาณเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพแก่ผู้สูงอายุ และ ควรมีการจัดอบรม หรือฝึกอาชีพที่หลากหลายแก่ผู้สูงอายุ

4.5 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ควรจัดสถานที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุในการเข้ารับบริการ

4.6 ด้านการแก้ไขปัญหาคความยากจนและด้อยโอกาส ควรเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มากขึ้นกว่าเดิม และ ควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุในระดับตำบล

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความต้องการในการรับสวัสดิการทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ ผลการวิจัยโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยที่พบเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในชุมชน ในฐานะเป็นบุคคลที่มีคุณค่าและเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปในสังคมไม่ว่าจะเป็นการจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมความต้องการทางด้านร่างกาย และจิตใจ เช่น การซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุประจำปี กิจกรรมรดน้ำคำหัวใน วันสงกรานต์ กิจกรรมวันผู้สูงอายุ เป็นต้น และจัดสวัสดิการด้านสังคมแก่ผู้สูงอายุได้อย่างครบถ้วน เห็นได้จากตารางที่ 4 จะพบว่า ระดับความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบล

นาโพธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 48-51) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ความต้องการทางกายภาพ เช่น ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย อาหาร การพักผ่อน เป็นต้น และความต้องการทางจิตใจและสังคม ได้แก่ การยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น เป็นต้น

ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการศึกษา จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว (2555:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง อโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันกับ สมพล นวะระกะ (2554:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในอำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ พบว่า ความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกได้อำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่ในแต่ละด้านในภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันกับ พิวารวรรณ สุทธิยุทธเสนีย์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันกับ ปราบรณ มะลิไทย (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันกับกับ อุษุกร เหมือนเดช (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันกับ เกรียงศักดิ์ หอนงาม (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการได้รับการจัดสวัสดิการทางสังคมอยู่ในระดับสูง และทศพล ชูเลิศ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 กรณีศึกษา: เทศบาลเมืองแสนสุขอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สมมติฐานที่ 2 ความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ที่มีเพศ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคม แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้สูงอายุที่มีเพศแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ เนื่องจาก องค์การบริหารส่วน

ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ หรือโครงการ กิจกรรม โดยที่ผู้สูงอายุ ทั้งเพศชายและหญิง มีส่วนร่วมในการจัดทำอย่างเสมอภาค ดังนั้นความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ โดยรวมจึงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. .788) พิจารณาได้จากตารางที่ 12

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ อุษกร เหมือนเดช (2552:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมในด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด ผู้สูงอายุที่มีเพศ มีปริมาณในความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ พิวรรณ สุทธิยุทธเสนีย์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล อำเภอสรีวิไล จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไล โดยรวมและจำแนกตามเพศ แตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ ประรณนา มะลิไทย (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุที่มีปัจจัยด้านเพศ ต่างกัน มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมที่แตกต่างกัน

2. ผู้สูงอายุที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ แตกต่างกัน พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณาได้จากตารางที่ 14 อาจเป็นเพราะว่าแม้ว่าหมู่บ้านต่างกัน แต่ผู้สูงอายุทุกคนได้รับการจัดสวัสดิการสังคมจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ เท่าเทียมกัน เช่น การลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยผู้สูงอายุผู้สูงอายุทุกคนที่มีอายุครบ 60 ปี ก็สามารถลงทะเบียนเพื่อรับเงินได้ทุกคน การแจกของสงเคราะห์ต่างๆ เช่นผ้าห่มกันหนาวประจำปี แก่ผู้สูงอายุทุกคนเป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อเสนอแนะในความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

พบว่า ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส มีค่าเฉลี่ยของความต้องการมากที่สุด ($\bar{X} = 3.85$) ดังนั้น ควรดำเนินการดังนี้ ควรเพิ่มโครงการแก้ไขความยากจนภายในตำบลให้มากขึ้น เช่น การจัดอบรมอาชีพ การส่งเสริมหัตถกรรมที่ขายงาน การอุดหนุนงบประมาณกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

2. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร จำแนกตามเพศ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย แตกต่างกัน

พบว่า ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ควรดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมในตำบลอย่างน้อยให้ครอบคลุมทุกๆด้าน และเพิ่มจำนวน ขนาด กลุ่มเป้าหมาย ให้มากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา

3. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ควรดำเนินการดังนี้

ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพผู้สูงอายุประจำปี ควรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุโดยการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ควรจัด โครงการซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุให้เหมาะสมในการดำรงชีวิตเป็นประจำทุกปี ควรจัดงบประมาณในการการจัดอบรมหรือฝึกอาชีพที่หลากหลายแก่ผู้สูงอายุ และควรเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มากขึ้นกว่าเดิม

4. ข้อเสนอแนะในการทำการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสของผู้สูงอายุในเขตตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

บรรณานุกรม

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.2556.
สถานการณ์ประชากรผู้สูงอายุไทย ปี 2554. กรุงเทพฯ.
- กองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์. แนวทางของประชาสงเคราะห์จังหวัดในการปฏิบัติงานร่วมกับองค์การสังคมสงเคราะห์เอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาคใต้ตอนล่าง.กรุงเทพฯ : กรม, 2538.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ:กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548.
- กำพล กล่ำสีทอง.การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสีกาอำเภอเสีกาจังหวัดตรัง. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554.
- เกียรติศักดิ์ หอนงาม.ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น)มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2550. (2550,11 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนพิเศษ 57 ง.67
- จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว.การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2555.
- ชำนาญ ภูเอี่ยม.การสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการในโรงพยาบาลของรัฐ.พิมพ์ลักษณ์. ฝ่ายวิชาการ โรงพยาบาลอุดรดิติตต์อุดรดิติตต์, 2537.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์.ข้อเสนอภาพรวมนโยบายการคลังเพื่อสังคม สุขภาวะและมาตรการเพื่อผู้สูงอายุ.มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.กรุงเทพฯ: บริษัท พี. เอ. ดีพีวี่ จำกัด, 2550.
- ทศพล ชูเลิศ. ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 : กรณีศึกษา เทศบาลเมืองแสนสุขอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (การบริหารงานยุติธรรมและสังคม) ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.

นิคม จันทรวีฑูร.บริการสังคม. กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์, 2505.

นิถาวรณั ศรี โฉฟูง.วัฒนธรรมองค้การของสถาบันอุดมศึกษา : กรณัศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม้.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม้, 2543.

น้ำฟูง มีศึล.รายงานการศึศึกษาฉบับสมบูรณั โครงการศึศึกษาข้อก้าหนดในการประเมินความจำเป็น
ของผู้สูงอายุเพื่อการจัดบริการสวัสดิการสังคม. มหาวิทยาลัยหัวเหนิวเฉลิมพระเกียรตึ,
2544.

บุญชม ศรี สะอาด. การวิจัยเบ้องต้น. พิมพ์คร้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.

ปรารตนา มะลึไทย.บัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลจ้งหวัดมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

ปรึยาพร วงศ้อนุตรโรจนั.จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : พิมพ์ตึ, 2541.

พรอนันตึ กิตตึมันคง.การศึศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจ้งหวัดนครราชสีมา.
นครราชสีมา : วิทยานิพนธั ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตรั)มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา, 2547.

“พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546”

พิมพ์ชนก ไพรีพินาศ.แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในจ้งหวัด
ขอนแก่น. วารสารวิจัยและพัฒนา. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2551.

พิราวรณั สุทธิยุทธเสนั.ความต้องการในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลศรี
วิไล อ้าเภอศรีวิไล จ้งหวัดหนองคาย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.

มงคล กุลชรินทรั.การพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมขององค้การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล
อ้าเภอถลาง จ้งหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธั ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตรั) ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.2550.

มรกต ลิงหะคเซนทรั.ชมรมผู้สูงอายุ: การศึศึกษารูปแบบและการดำเนินงานที่เหมาะสม. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์วิญญาน, 2546.

มัทนา พนานิรามั.หลักประกันผู้สูงอายุ:บทเรียนจากบางประเทศในอาเซีย. วารสารเศรษฐศาสตรั
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตรั ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มีนาคม 2546),2546.

มัลลิกา มตึโต และรัตนา เพชรอุไร.ประมวลสถานภาพและสังคมของผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ :
ศุภวนิชนการพิมพ์,2542.

มาลีนั วงษ์สิทธั และศึวิวรรณ ศึริบุญ.ประชาสังคมกับการเกื้อหนุนผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ :วิทยาลัย
ประชากรศาสตรั จุฬาลงกรณัมหาวิทยาลัย, 2544.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ: บริษัทพงษ์พาณิชย์เจริญผล จำกัด, 2552.

_____. รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: บริษัทพงษ์พาณิชย์ เจริญผล จำกัด, 2553.

_____. รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ: บริษัทพงษ์พาณิชย์ เจริญผล จำกัด, 2554.

ยูวณี เกษมสินธุ์.สภาพและปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอศรีสงครามจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญา รป.ม.

(รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร2553.

ระพีพรรณ คำหอม.รายงานฉบับสมบูรณ์ ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการทางสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบท. สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

_____.สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย.บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.กรุงเทพฯ:คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

ลลิตญา ลอยลม.การเตรียมตัวก่อนเกษียณของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ สส.ม. สาขาการจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม.สมุทรปราการ:มหาวิทยาลัยหัวเฉียว, 2545.

วันทนี วาสิกะสิน และคณะ.ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์.

พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

วาโรเพ็งสวัสดิ์. สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นจัดพิมพ์, 2553.

วีรพงษ์ เถлимจิระรัตน์.คุณภาพในงานบริการ.กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) ส.ส.ท, 2549.

ศรีเรือน แก้วกังวาน.จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน, 2545.

ศิริพันธ์ ถาวรทวิวงษ์.ประชากรศาสตร์.สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2543.

สมพล นวะกะ.ความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่.การค้นคว้าอิสระ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2555.

สมศักดิ์ศรีสันติสุข. สังคมวิทยาชุมชน : หลักการศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน. ขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.

- สายสวาท เกตราสุวรรณ.ความต้องการด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ:ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด
ระยอง.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ประชากรศึกษา).กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- สิทธิอาภรณ์ชวนปี. การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลบางเมืองจังหวัดสมุทรปราการ.
วิทยานิพนธ์ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540.
- สิริวรรณค์ อัครกุล.ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานที่กำหนดของนักเรียนที่มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ. วิทยานิพนธ์ จ.ม. (จิตวิทยา) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุทิน อ่อนอุบล.ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบท
จังหวัดชัยภูมิ.วิทยานิพนธ์ศศ.ม. ขอนแก่น :มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.
- สุพัตรา สุภาพ.ปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร:ไทยวัฒนาพานิช, 2540.
- สุรกุล เจนอบรม.วิทยาการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ :คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สุรีย์ กาญจนวงศ์และคณะ.คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย.มหาวิทยาลัยมหิดล.กรุงเทพฯ,
2540.
- สุวิมล ติรกันันท์. การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคม :แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2546.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ข้อมูลสถานการณ์สังคม
ผู้สูงอายุ
ปี 2552 . กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงาน
ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2553.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. คู่มือการดำเนินงานอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อผส.).
กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2550.
- อภิญา เวชยชัย.การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุและครอบครัวใน
ชุมชนโครงการเบ็ญยังชีพ.กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวง
สาธารณสุข, 2544.
- อัจฉรา นาคกรีน และคณะ.ความพึงพอใจและความคาดหวังต่อการให้บริการของบุคลากรสาย
สนับสนุนสำนักอธิการบดี. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551.
- อุบลรัตน์ เฟ็งสถิตย์.จิตวิทยาผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.
- อุซุกร เหมือนเดช.ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล จังหวัด
สมุทรปราการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2552.

Egnor, Maurice Kendall. **Toward an understand of adult day services : Existing and proposed.** MSN Wilmington College Division of Nursing (Delaware). [online] Available :<http://www.libumi.com/disertation>, 2003.

Kitchie, Sharon Stadel. **Rural elders with chronic disease: Place of residence, social network, and medication adherence.** Ph.D.State Universityof New York at Binghamton. [online] Available:<http://www.libumi.com/disertation>, 2003.

Lawton, M.P. **Measures of quality of life and subjective well-being.** Generation, 2(1), 45-51,1997.

McClelland, D.C. **Human Motivation.**Oakland, N.J. : Scott. Foresman&company, 1985.

Maslow, Abraham M. **Motivation and Personality.** New York : Harper and Row, 1954.

Yamane, T. **Statistic: An Introductory Analysis.** 3 rded. New York: Harper and Row, 1973.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถาม

เรื่อง ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์

อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งไม่ส่งผลใดๆ ต่อท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการตอบแบบสอบถามด้วยความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อว่าข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในอนาคตต่อไป และขอขอบพระคุณที่ท่านได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. หมู่บ้านที่อยู่อาศัย

- บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 1
 บ้านโคกม่วง หมู่ที่ 2
 บ้านบอน หมู่ที่ 3
 บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 4
 บ้านม่วง หมู่ที่ 5
 บ้านข่าไก่อ หมู่ที่ 6
 บ้านนาโพธิ์น้อย หมู่ที่ 7
 บ้านเมืองเก่า หมู่ที่ 8
 บ้านหนองผือน้อย หมู่ที่ 9
 บ้านม่วง หมู่ที่ 10
 บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 11
 บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 12

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 ความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

- 5 หมายถึง มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ระดับ มากที่สุด
 4 หมายถึง มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ระดับ มาก
 3 หมายถึง มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ระดับ ปานกลาง
 2 หมายถึง มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ระดับ น้อย
 1 หมายถึง มีความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ระดับ น้อยที่สุด

ความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านสุขภาพอนามัย					
1. การจัดบริการรถรับ-ส่ง เวลาผู้สูงอายุป่วยฉุกเฉิน					
2. การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ					
3. การให้บริการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ					
4. ให้คำแนะนำการออกกำลังกายที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ					
5. การให้คำปรึกษาด้านสภาพจิตใจแก่ผู้สูงอายุ					
ด้านการศึกษา					
6. การจัดการแหล่งศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ผู้สูงอายุได้เลือก					
7. การจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ ผู้สูงอายุ					
8. การจัดบริการห้องสมุดเคลื่อนที่อย่างต่อเนื่อง					
9. การจัดศูนย์การเรียนรู้ สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน					
10. การจัดบริการเปิดสอนอาชีพสำหรับผู้สูงอายุโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่าย					
ด้านที่อยู่อาศัย					
11. การจัดที่พักอาศัยและเครื่องนุ่งห่มตามความจำเป็น					
12. การจัดบริการบ้านพักกรณีฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุ					
13. การจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักผู้สูงอายุ					

ความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
14. การจัดกิจกรรมพัฒนาที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุโดยชุมชนมีส่วนร่วม					
15. การจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวไร้ที่พึ่ง					
ด้านการฝึกอาชีพ/การประกอบอาชีพ					
16. การสนับสนุนงบประมาณในการประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ					
17. การฝึกอบรมฝีมือแรงงานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ					
18. การศึกษาดูงานด้านอาชีพทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด					
19. การจัดให้มีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ					
20. การจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพและภูมิปัญญาผู้สูงอายุ					
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
21. จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ ในอาคาร สถานที่ หรือบริการสาธารณะอื่นๆ					
22. การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบจากการทารุณกรรม และถูกแสวงหาประโยชน์มิชอบด้วยกฎหมาย					
23. จัดให้บริการปรับปรุงที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะ					
24. ให้ความรู้ในการป้องกันและหลีกเลี่ยงภัยด้านต่างๆที่เคยและอาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ เช่นอุบัติเหตุ อาชญากรรม และภัยธรรมชาติ					
25. จัดให้มีการส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับบริการต่างๆที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ					

ความต้องการในการรับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส					
26. จัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด และไม่ล่าช้าในแต่ละเดือน					
27. ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน					
28. การจัดเครื่องอุปโภค-บริโภคในลักษณะถุงยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ					
29. จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ					
30. การจัดตั้งศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์สังเคราะห์ประจำ ตำบล					

ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเพิ่มเติมข้อเสนอแนะในด้านความต้องการและสิ่ง
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ควรนำไปพัฒนา สนับสนุน ปรับปรุงเพื่อเป็นแนวทางในการ
พัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

1. ด้านสุขภาพอนามัย

.....
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. ด้านการศึกษา

.....

3. ด้านที่อยู่อาศัย

.....

4. ด้านการฝึกอาชีพ/การประกอบอาชีพ

.....

.....

.....

5. ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

.....

.....

.....

6. ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
ของการวิจัย (ค่า IOC)

คำถามข้อ	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า IOC เฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1
2	+1	+1	+1	3	1
3	+1	+1	+1	3	1
4	+1	+1	+1	3	1
5	+1	+1	+1	3	1
6	+1	+1	+1	3	1
7	+1	+1	+1	3	1
8	+1	+1	+0	2	.67
9	+1	+1	+1	3	1
10	+1	+1	+1	3	1
11	+1	+1	+1	3	1
12	+1	+1	+1	3	1
13	+1	+1	+1	2	1
14	+1	+1	+1	3	1
15	+0	+1	+1	2	.67
16	+1	+1	+1	3	1
17	+1	+1	+1	3	1
18	+1	+1	+1	3	1
19	+1	+1	+1	3	1
20	+1	+1	+1	3	1
21	+1	+1	+1	3	1
22	+1	+1	+1	3	1
23	+1	+1	+1	3	1
24	+1	+1	+1	3	1
25	+1	+1	+0	2	.67
26	+1	+1	+1	3	1
27	+1	+1	+1	3	1
28	+1	+1	+1	3	1
29	+0	+1	+1	2	.67
30	+1	+1	+1	3	1

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	108.3750	53.1122	.2778	.9240
A2	108.6000	52.0410	.2561	.9242
A3	108.4000	49.4769	.7648	.9160
A4	108.3000	51.0359	.6233	.9185
A5	108.3750	54.7019	.2630	.9272
B1	108.4000	52.4000	.2827	.9227
B2	108.5500	54.1000	.2756	.9273
B3	108.6000	52.0410	.2561	.9242
B4	108.4000	49.4769	.7648	.9160
B5	108.3000	51.0359	.6233	.9185
C1	108.4000	49.4769	.7648	.9160
C2	108.6000	52.0410	.2561	.9242
C3	108.3000	51.0359	.6233	.9185
C4	108.3250	50.6865	.6484	.9180
C5	108.3750	49.8301	.7333	.9166
D1	108.4000	49.4769	.7648	.9160
D2	108.3250	50.6865	.6484	.9180
D3	108.3750	49.8301	.7333	.9166
D4	108.4250	52.5583	.2477	.9233
D5	108.4000	49.4769	.7648	.9160
E1	108.3250	50.6865	.6484	.9180
E2	108.3750	49.8301	.7333	.9166
E3	108.4000	49.4769	.7648	.9160
E4	108.6000	52.0410	.2561	.9242

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
E5	108.3250	50.6865	.6484	.9180
F1	108.4000	49.4769	.7648	.9160
F2	108.6000	52.0410	.2561	.9242
F3	108.4000	49.4769	.7648	.9160
F4	108.3000	51.0359	.6233	.9185
F5	108.4000	49.4769	.7648	.9160

หมายเหตุ

1. N of Cases = 40.0
2. N of Items = 30
3. Alpha = .9221

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศร ๐๕๔๐.๐๑/ว ๒๐๕๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสุพพศ คำตลน

ด้วย นายสมบูรณ์ พันธอน รหัสประจำตัว ๕๔๘๔๖๐๐๑๐๑๑๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุดชุมห่อ
จังหวัดสกลนคร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๒๐๕๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางปราณี พลดีลา

ด้วย นายสมบูรณ์ พันธอนันต์ รหัสประจำตัว ๕๔๘๔๖๐๐๑๐๑๑๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อําเภอกุสุมาลย์
จังหวัดสกลนคร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพวรรณ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศร ๐๕๔๐.๐๑/ว ๒๐๕๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

บ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เรียน **นางประจันต์ ดิพรหม**

ด้วย นายสมบูรณ์ พันธอน รหัสประจำตัว ๕๔๘๔๖๐๐๑๐๑๑๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการเรียนการสอนนอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อําเภอกุสุมาลย์
จังหวัดสกลนคร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
 อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๒๐๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
เรียน นางกองัดการนบริหารล้วนดำนลนาโพธิ์

ด้วย นายสมบูรณ์ พันธออน รหัสประจำตัว ๕๔๘๕๖๐๐๑๐๑๑๑ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์นครพนม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่างคือ จำนวน ๒๔๕ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรรรรถม)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล นายสมบูรณ์ พันธอน
วัน เดือน ปีเกิด 4 พฤศจิกายน 2523
สถานที่เกิด จังหวัดสกลนคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 173 หมู่ที่ 9 ตำบลนาตงวัฒนา อำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร
ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541 มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) โรงเรียนโพนพิทยาคม จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2546 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ชีววิทยาประยุกต์) สถาบันราชภัฏสกลนคร
จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2558 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY